

Capeta

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XV nr. 724

vineri 11 octombrie 1963

8 pagini 25 bani

CE ȘI CUM cerem elevilor

Pentru cine analizează profund strădaniile pe tărîmul instruirii și educării, apare limpede că succesele dobîndite pe acest tărîm se datoresc în mare parte aplicării consecvente a principiului care cere cît mai mult respect față de om și cît mai multă exigență față de el. Acest principiu impune respect față de individ deoarece oamenii care clădesc societatea nouă sînt oameni demni și exigenți față de el, deoarece edificiul ei măreț nu poate fi înălțat decît cu oameni deosebit de pricepuți și capabili.

În munca din școală, respectul și exigența față de elev se presupun una pe alta și se condiționează. Căci îngăduința lipsită de temel, tolerarea greșelilor și lipsurilor nu își au niciodată izvorul în stima față de om. Și invers. Cu cît îl stimăm mai mult pe om cu atît mai firească este dorința noastră de a-l ajuta să se apropie de ceea ce numim perfecțiunea umană, iar aceasta nu este cu puțință decît cerîndu-i să dea cît mai mult și cît mai bine.

Se pune aici problema CE cerem elevilor și CUM le cerem, pentru a nu trăda nici o clipă principiile exigenței juste și nici pe acelea ale respectului față de ei.

Ce le vom cere? — vor spune unii. Nimic mai simplu: să știe bine ceea ce prevede programa și să respecte ceea ce impune regulamentul vieții școlare.

În linii mari, e adevărat. Dar lucrurile sînt mult mai complexe. Cine stă să judece adînc această problemă, să analizeze ceea ce furnizează experiența de ani și ani la catedră, își dă seama că este vorba de încă atîtea și atîtea altele.

Să vedem.

Este în uzanța noastră ca, după ce am explicat lecția, să trecem la revederea principalelor ei probleme împreună cu clasa. Aceasta pentru fixarea cunoștințelor. Și nu este deloc greșit dacă la anumite obiecte — de pildă, la matematică

— în acest moment al lecției dăm și note, atunci cînd întrebările și răspunsurile elevilor au vizat și cunoașterea unor probleme ce au fost predate la alte ore. Dar iată, o profesoară de matematică explică lecția la trigonometrie. Pe tablă se aștern calcule. În bănci elevii se străduiesc să țină pas cu explicația. După ce lecția nouă a fost predată, se trece la fixare. Profesoara scoate un elev la tablă, îi dă o

problemă asemănătoare cu cea care a făcut obiectul demonstrației anterioare. Elevul începe să o rezolve, dar se împotmolește la una din formulele nou predate, pe care nu a reținut-o.

— Cum, nu cunoști formula? Doar acum am scris-o pe tablă. Nu ai fost atent, Ionescu.

— Ba da, am și scris-o în caiet — încearcă să se aperse elevul.

— Să-l văd,

În adevăr, formula este scrisă, dar nu toate formulele se pot reține întotdeauna dintr-o dată și nici nu este bine să cerem a fi memorate pînă cînd elevul nu a avut răgazul să adîncească el singur demonstrația, să le deducă independent. Este tocmai ceea ce nu înțelege profesoara Ionescu care, supărată, apelează la un alt elev. Acesta, avînd o memorie bună, o spune dintr-o răsufare și asta fără să se uite în caiet.

— Ai văzut, Ionescu? Nu iei deloc în serios matematica — își dojenește profesoara elevul. Dacă mai constată o singură dată acest lucru, îți dau patru. Da, da, Patru.

Este just un asemenea procedeu? Nu! Chiar dacă el izvorăște din dorința fierbinte a profesorului de a-l face pe elevi foarte atenți la ore, de a-i determina să învețe cu sîrg și seriozitate, să-și însușească tot ceea ce el se străduiește să le predea. După cum nu e justificat nici procedul acelor profesori care din dorința de a-i determina pe elevii lor să învețe cît mai bine, cît mai mult, le cer să știe totul „ca pe apă”, nu le dau răgazul necesar să gîndească înainte de a da răspuns, sînt foarte rigizi,

(Continuare în pag. 8)

În curînd vom socoti și fără numărătoare

Însemnări

FRAGMENT DE TIMP

Se pare, la prima vedere, că intervalul dintre două ore este, în viața școlii, un moment de trecere lipsit de vreo semnificație anume, în afară de aceea de a da copiilor un răgaz recreativ și de a facilita organizarea predării. Scurt fragment de timp strîns între copertile celor două semnale de sonerie, pauza oferă totuși zilnic, pe dimensiunea celor câteva minute, elemente demne de luat în seamă.

Cancelaria, pînă acum pustie, devine scena unor discuții condensate, cu replici precipitate.

Profesorul de geografie răsfoiește nemulțumit un catalog și spune, aruncînd pe de-asupra ochelariilor o privire grea de semnificații spre o profesoară care abia a intrat:

— A X-a „B”, a X-a „B”! Aș ține de zece ori lecții la clasa XI-a decît una la a X-a „B”!

Bine plasată, aluzia are un efect imediat. Profesoara se întoarce revoltată:

— Nu știu. Mi se pare cel puțin ciudat. Toată lumea se plînge de clasa mea, numai la mine stau ca niște sfinți.

— Dumneavoastră strigați la ei și v-au luat

frica — remarcă un tînr înalt încercînd să îndulcească printr-un suris această observație care nu i se pare deloc măgulitoare.

— Perfect. Înseamnă că știu și reușesc să-mi mențin autoritatea în fața lor — constată diriginta clasei. Încercați să-mi urmați exemplul!

Tînrul cel înalt a strîns din umeri, iar chipul aplecat deasupra catalogului a clătinat nemulțumit de la dreapta spre stînga și discuția a luat sfîrșit.

Interferență cu ea, între timp, a început alta.

Profesoara de limba română, care se află abia la începutul celui de al doilea an de muncă didactică, insistă pe lîngă o colegă căreia cu ani în urmă i-a fost elevă în aceeași școală:

— Știu că aveți o fereastră. V-aș ruga foarte mult să veniți la ora mea. Mai ales acum, la începutul anului, simt nevoia unui observator obiectiv.

— Da, înțeleg. Fiecare din noi am avut nevoie, la început, de sprijin.

— Atunci, veniți?

— Bineînțeles. Aș vrea să văd însă mai întîi planul de lecție.

Și această discuție se stinge, cele două profesoare alăturîndu-și capetele, la un colț de masă, deasupra planului. Continuă însă ceea care s-a pornit la colțul dimpotrivă. Aici, profesorul de matematică se află în plină pledoarie în favoarea unui elev din clasa a VII-a „A”. Cei doi interlocutori ai lui sînt sceptici.

— E slăbuț — spun ei cu privire la elevul respectiv, n-ai ce-i face.

— Nu cred — protestează matematicianul. Băiatul acesta raționează în chip excepțional. Un singur cusur îl împiedică: nu-și poate concentra atenția. Încercați numai să-l urmăriți mai îndeaproape și o să vedeți.

A sunat. Cancelaria a rămas pustie. În liniștea

care va domni pînă la pauza următoare, să ne adîncim într-un fotoliu și să medităm la ceea ce s-a întîmplat aici.

Fără intenții organizatorice și fără ordine de zi, cancelaria a fost, în cele zece minute ale pauzei, scena unor vii dezbateri. Aparent dezordonate, ivindu-se parca la întîmplare, problemele azvîrlite scurt în discuție au avut toate același izvor și aceeași țintă: copiii, elevii sau, ceea ce este același lucru, munca de zi cu zi a școlii. Fără un cuvînt a fost dezaprobată o părere greșită privind modalitățile prin care poate fi obținută autoritatea. O profesoară vîrstnică și-a oferit sprijinul unei colege fără experiență. Un profesor a încercat să învingă rezistența unor opinii eronate deja formate, pentru a ajuta unui elev.

O dovadă că procesul didactic nu poate fi întrerupt.

V. OCTAVIAN

CITIȚI ÎN ACEST NUMAR

Pag. 2.

Centenar la Năsăud — O. BUZESCU

Pag. 3. OPINII

Cîteva observații — conf. univ. I. C. MOISIL

Cu spirit de mare răspundere — conf. univ. R. MUNTEANU

Pag. 4.

Limbaajul expunerii — I. ROMAN

Pag. 6.

Actualitatea în activitatea sindicală — C. RĂDOI

Pag. 8.

Biblioteca centrală pedagogică — A. LAUTERMAN și C. URMĂ

Ca să ajungi pe drumul cel mai scurt de la București la Năsăud, pe calea ferată, trebuie să intrerupi călătoria în gară la Beclean, pe Someș. Aici, în această gară de tranzit, am întâlnit cu câteva zile în urmă, într-o dimineață înmiresmată de aburul toamnei, pe cei dintâi veniți să participe la sărbătoarea centenarului renumitei școli năsădene

S-au adunat pe peron, într-un cerc care se lărgea cu fiecare nou sosit. Nu era de loc greu să-i recunoști. Afectuoasele stringeri de mină, exploziile de exclamații și, în general, un anumit gen de animație, cu totul specifică întâlnirii foștilor colegi de școală care se revăd după un răstimp îndelungat îți dădeau îndată de știre că aceștia sînt absolvenți ai școlii din Năsăud, devenită pe bună dreptate renumită. Începînd cu „ce faci?” „unde lucrezi?”, „cu cine te-ai mai întâlnit?”, discuțiile intrerupte, încrucșate, presărate cu glume și cu nostalgia amintiri se opreau mereu la același subiect: școala, profesorii, elevii ei. Ciudat, dar parcă fiecare din cei ce vorbeau nu erau legați de această școală numai prin amintirile proprii lor copilării și tinereții. Sînt și alte legături, mai adînci, ce par a avea rădăcinile înfipite în istorie. Mulți citau părinți, bunici și străbunici, elevi ai școlii, plecați pe spezele fondului de „stipendii” al năsăudenilor și reîntorși în localitățile de baștină pentru a purta mai departe făclia tradiției culturale aprinsă după îndelungate lupte și cu impresionate sacrificii de țărani săraci și dornici de libertate din satele năsădene. Și mai departe, povestirile se întorceau în urmă cu secole, la vremurile cînd, printr-un document semnat de Matei Corvinul țărănilor din Valea Rodnei li s-a conferit calitatea de oameni liberi. Poate că tocmai aici, în conștiința și mîndria acestei libertăți, se află și începuturile istoriei propriu-zise a școlii.

La Năsăud, la sărbătoarea centenarului, am putut cunoaște multe și grăitoare amănunte despre această istorie.

Orășelul respira din plin atmosfera sărbătorească prilejuită de centenar. Fiecare tren aducea alți și alți oaspeți — de la Cluj, de la Iași, de la București, de la Craiova. Unii, cu părul de tot alb — am întâlnit chiar oameni care au absolvit școala acum o jumătate de veac și am auzit un bătrîn aducînd reproșuri altuia că... nu l-a recunoscut. Alții, foarte tineri, studenți abia de un an, ingineri, profesori, medici, cercetători, publiciști, academicieni, scriitori vizitatorii, în număr de peste 1.000, întruneau o întregă diversitate de vîrste și de profesii.

„Act de învoire”

Prinre punctele pe care le-a cuprins prima zi a sărbătoririi centenarului s-a înscris vizitarea citorva așezăminte muzeale: Muzeul de istorie, casa memorială George Coșbuc, casa memorială Liviu Rebreanu. La muzeul de istorie, alături de numeroși visi-

tatori — în cea mai mare parte tot alit de competenți ca și ghidul care dădea explicații — s-a legat firul intrerupt al istoriei. Am aflat astfel cum trimișii celor 44 de comune năsădene au hotărît în adunări populare, cu peste un veac în urmă, printr-un „act de învoire”, să creeze un „fond școlar central” și un „fond de stipendii” (de burse), care au stat la baza înființării școlii de mai tîrziu. Piesele de muzeu nu dau decît secvențe de viață: fotografii, documente, date. Dar fiecare din ele dezvăluie cîte un moment dramatic din trecutul unui popor dornic de libertate și de lumină. Iată scrisori, memorii, iată chipul învățătorului Vasile Nașcu — unul dintre aceia care s-au luptat cu înverșunare pentru înființarea școlii, pentru a apăra fondurile comunității de lăcomia fiscală monarhiei habsburgice. Alături de el se profilează alte chipuri, însuflețite de aceleași nobile și generoase idealuri: Florian Porcius, Grigore Moisiu etc.

Cu sacrificii, după îndelungate lupte, năsăudenii au obținut „să se furnizeze și ridice un gimnaziu complet național român în care să se predea toate acele științe care sînt trebuitoare omului”, unde să aibă „dreptul de a învăța oricine fără deosebire de naționalitate și religie”. Astfel, în dimineața zilei de 4 octombrie 1863 „gimnaziul complet național” din Năsăud și-a început cursurile.

Două mari nume

Au trecut de atunci o sută de ani — și școala pentru care năsăudenii au luptat cu atîta perseverență și atîtea sacrificii nu le-a înșelat speranțele. De pe băncile ei s-au ridicat fii luminați ai poporului, oameni care au făcut nu numai mîndria școlii, dar a întregului popor.

Sînt printre ei două mari și strălucitoare nume ale literaturii române — George Coșbuc și Liviu Rebreanu.

Coșbuc spunea adesea că școala înființată prin obolul țărănilor era o școală „a acestora și a copiilor lor”. „Doisprezece din patrusprezece citi urmau clasa a 8-a a liceului din Năsăud — scrie undeva poetul — eram băieți de țărani și purtam căciulă și ițari, vacanțele ni le petreceam prin păduri și prin munți, căci numai la școală eram „domnișori” iar acasă eram țărani”.

O scurtă călătorie în Hordoul de altă dată, care poartă astăzi numele marelui poet, îi confirmă în amănunt spusele. Casa în care s-a născut cel ce a scris „Noi vrem pămînt” este o casă țărănească, cu cămăruțele joase, asemenea altor case vechi ale locuitorilor satului. Această este masa la care lucra poetul, acestea sînt cărțile pe care le-a atîns și le-a răsfoit mîna lui, aceasta este pelerina pe care o purta el. Custodele casei memoriale, bătrînul profesor Emil Ștefănuțiu, pasionat iubitor al creației lui Coșbuc, dă cu un entuziasm nedemolit informații presărate cu versuri despre cel ce s-a numit „poetul țărănimii”.

Oaspeții Năsăudului reînvie, la această sărbătoare, și chipul celui-lalt mare scriitor ridicat de

pe băncile liceului năsăudean — Liviu Rebreanu. Ei intră cu emoție în căsuța memorială înălțată pe un dîmb chiar în marginea drumului care, trecînd peste Someș, traversează Prislopul de ieri, azi cartier al Năsăudului ce poartă numele scriitorului. Iată aici, printre altele, o mărturie a prețurii și recunoștinței față de școală: „Liceul din Năsăud — scria Liviu Rebreanu în 1939 — mi-a dăruit primele îndrumări de literatură românească. Amintirile cele mai dragi, acele ale copilăriei, mi-a leagă indisolubil de instituția dumneavoastră clădită și întreținută atîtea decenii din obolul celor mulți săraci”. În Prislopul de altă dată sîntem în plină atmosferă literară. Peste drum de casa familiei Herdelea, în vale, se află un petec triumfular de pămînt — aici a locuit Ion. Pe o ulicioară vizitatorii o întîlnesc pe lelea Rodovica și află de la ea „ce om bun și săritor era domnișorul Liviu”.

Saluturi călduroase

A doua zi, duminică, sărbătoreirea centenarului continuă la școală. Tovarășul Mihai Duca, președintele sfatului popular raional, deschide adunarea festivă. Directorul școlii, prof. Grigore Găzdac, evocă apoi, în fața celor prezenți, cîteva impresionante momente din istoria liceului năsăudean. Comparația trecutului cu prezentul se impune de la sine. În 1937—1938 învățau la această școală 277 de elevi. În 1947—1948 numărul lor a crescut la 350, iar în 1962—1963 a ajuns la 600. Două date în legătură cu bugetul: 300.000 în anul 1944, un milion, în 1963. Laboratoarele școlare, distruse în timpul războiului, au ajuns astăzi la următoarele valori de inventar: laboratorul de fizică — 139.000, laboratorul de științe naturale — 38.000. Pe bună dreptate afirmă directorul școlii medii „George Coșbuc” că astfel de date vorbesc, prin graiul concentrat al cifrelor, despre întreaga dezvoltare pe care a cunoscut-o școala în anii regimului democrat popular.

La semnificația acestor cifre tovarășul Clement Rusu, președintele sfatului popular al regiunii Cluj, a adăugat date privind avîntul pe care îl cunoaște învățămîntul astăzi în întreaga regiune, ca de altfel pe tot cuprinsul țării.

Au ținut de asemenea să rostească un cuvînt călduros reprezentanții ai unor importante instituții de învățămînt și cultură. A luat astfel cuvîntul acad. Grigore Moisiu, care a transmis salutul Academiei R. P. Romîne și al Universității din București, tov. Ion Berca, director general în Ministerul Învățămîntului, prof. univ. Ștefan Pascu, membru corespondent al Academiei, din partea filialei din Cluj a Academiei și a Universității clujene, prof. univ. Gavril Istrati, din partea Universității Al. I. Cuza din Iași, dr. Alexandru Buia, rectorul institutului agronomic „Tudor Vladimirescu” din Craiova.

Mulți dintre cei care au rostit cuvinte de căldă felicitare au ținut să aducă școlii, din partea instituțiilor pe care le-au reprezentat, emoționante daruri — colecții de publicații, reviste, documente, medalii simbolice etc.

Pentru atenția și prețuirea ce se acordă astăzi școlii, muncii de educație în rîndurile copiilor a mulțumit, în numele tuturor școlărilor, eleva Cecilia Mesaroș, una din reprezentantele promoției centenarului care a mărturisit în același timp dorința și hotărîrea fierbîntă a colegilor ei de a răspunde cu cînstă grijii ce li se arată.

Festivitatea a continuat cu un spectacol dat de elevii școlii. Îmbrași în pitoreștile costume naționale ale localnicilor, cu pieptare, cu ițari, cu chimire și pălării împodobite cu uriașe pene de păun, elevii au înălțat cîntece de bucurie, au dansat năvalnicele dansuri ale locului și au recitat

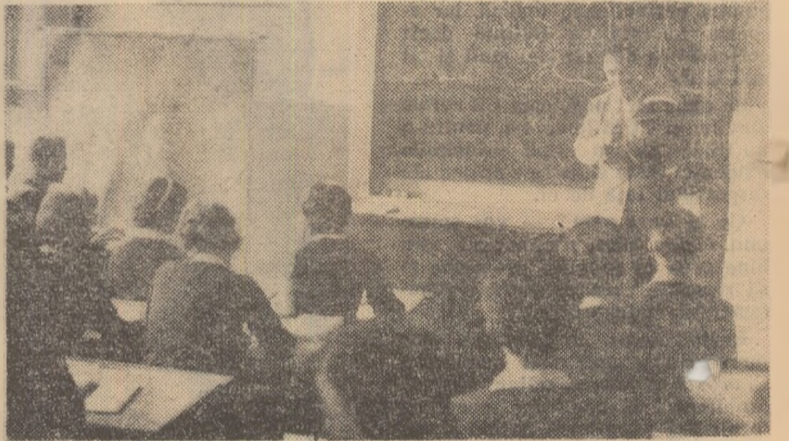
din versurile poetului George Coșbuc.

Dar serbarea centenarului nu a fost numai o serbare a școlii. Pînă tîrziu, după-amiază, echipe ale artiștilor amatori din raion au continuat să prezinte un bogat program de artă populară locală. În curtea școlii, în fața unei estrade improvizate, sute de cetățeni — țărani veniți din toate comunele împrejmuitoare — au aplaudat serbarea închinată centenarului.

De la școală sărbătoarea s-a răspîndit pe întreg cuprinsul orașului, pe ulicioarele și străzile de cîrind pavate. Festivitățile centenarului se potrivesc cu schimbările din înfățișarea orașului în care, printre clădirile vechi, mărturie a unui trecut plin de semnificații, întîlnești tot mai multe construcții noi: o spațioasă casă de cultură, o nouă sală de cinematograful, blocuri elegante și moderne etc.

Tîrziu, festivitățile au luat sfîrșit. În drumul spre București reîntîlnim iarăși participanți la sărbătoarea centenarului. Și acum se vorbește despre școală. Reținem, ca una din cele mai importante semnificații ale evenimentului, cîteva cuvinte pe care le-am auzit roștite de un cunoscut profesor universitar. „O sută de ani s-au încheiat și putem fi mîndri de lupta străbunilor noștri, de ceea ce ei au realizat. Acum a început cea de a doua sută, iar noi sîntem contemporanii ei și trebuie să facem în așa fel încît cei ce ne vor urma să se poată mîndri cu noi”.

OCTAVIAN BUZESCU

Lección de geografie a patriei — la Școala medie „G. Coșbuc” din Năsăud

ÎNTR-UN SAT DIN MARAMUREȘ

Maramureș! Străbăteam drumul aburcat spre ceata dealului, străjuit de priveliști de basm. Sale cu fața-n lumină și cu lumina lor în oameni. La capătul drumului zăcînd spre înalțuri — siluetele de sticlă și beton ale centrului muncitoresc Baia Mare.

— Și Săsarul? — îl întreb pe sofer.

Cotim la stînga, pe lingă intrarea orașului, îl lăsăm în urmă și ne găsim deodată în grădini. Livezile înșirate în marginea drumului sînt pline de poame în pirgă. Satul e mare, alb, cu toată ființa lui în soare. Pe tivul uliței, case noi. Dar oamenii? Pretutindeni ogradă pustie, neclintire. Ba da — la o poartă, un fînc. Il strîg și nu-mi răspunde. Gobor din mașină și dau să-l întreb ceva. Îmî face semn cu mîna să tac. Nu mă era nevoie; din transparența înalțului pornise o chemare, o glăsuire limpede care-niiora umbrele serii:

„A ascultă, ahuu, ahuu!
Cîntă Maramureșu!”

Stăteam în mijlocul drumului, sub vrajă.

— Măruca Birț a Rotarului, a lui tovarășu nostru Tiberian — s-a iscat lingă mine fîncul. Îi serbare la cîmin. Vă duc?

În curtea cîminului, tot satul — pe bănci, în picioare, chiat prin pomi. Cîntecul era în fața

mea, pe scenă, într-o copilă de cincisprezece ani.

— Măruca Birț a Rotarului, a lui tovarășu nostru Tiberian! — m-a lămurit iarăși insoțitorul meu. Eram nedumerită. Începutul numelui e al tuturor în partea locului — cîntare al lui cîntare! Dar ce era „tovarășu nostru”?

— Uite-l pe scenă! Mîna fost îndreptat bun fîncul. Aplauzele nesfîrșite aduseseră în fața spectatozilor un bărbat tînar, slab, încurcat de stînjeneală.

— Că el o fost scrisă cîntecul! Mă ajută bunul meu amic. „Tovarășu nostru” se înclină timid. Apoi începe a dirija corul gospodăriei. Mai tîrziu îl văd iar, în mijlocul brigăzii de agitație, rostind mică cuplete de actualitate din viața satului.

— El o fost scrisă și piesa! — se laudă copilul în fața mea.

Am răzbătut greu, după serbare, în preajma „tovarășului nostru”. Îl asaltaseră copii și tineri. La distanță se țineau părinții. Tîrziu, am izbutit să stau de vorbă cu el. Este profesor de romînă „tovarășul nostru Tiberian”, la Școala de 8 ani din Săsar. Locuiește la Baia Mare, dar nu vrea pentru nimic în lume să-și părăsească munca din sat.

— Nu plec nicicum. Aici am ținut prima mea lecție și am deslușit întîii, în ochii copiilor,

înțelegerea. Elevi de-ai mei, de aici, sînt acum la facultate. Aven în școală cerc literar. Și e căminul cultural...”

— Da — și aveți și corul gospodăriei, și echipa de dansuri, și cea de teatru.

— Am cîștigat locul I la Izoza raională a concursului pe țară al formațiilor de artiști amatori. Solistele noastre au fost evidențiate în ziare.

— Dumneavoastră scrieți textele brigăzii, nu?

„Tovarășu nostru Tiberian” s-a scuzat jenat că trebuie să plece la gară. Acasă, la Baia Mare, îl așteaptă într-unul din blocurile de beton și sticlă din centrul orașului, soția și cei doi copii.

M-am întors de la cîmin pe-nnoptate. Grupuri rîzlețe de oameni întîrziu pe iavie, în fața porților. Din umbră a fîșnit spre mine picul care mă însoțise înainte.

— Să știi că tovarășu nostru Tiberian a primit decorație! Da o poartă numai de sărbători!

În liniștea nouă a nopții, am auzit parcă din nou chemarea limpede a glasului:

„A ascultă! ahuu, ahuu!
Cîntă Maramureșu!
Cîntec nou lui, dragului.
Dragului Partidului!”

SINZIANA POP

Școala medie „George Coșbuc” din Năsăud

CÎTEVA OBSERVAȚII

Numeroși absolvenți ai școlilor medii au dat, în toamna aceasta, concursul de admitere la Facultatea de fizico-chimice a Institutului pedagogic de 3 ani din București. Felul cum s-au prezentat ei la acest concurs dovedește că au dobândit în școală o bună pregătire generală, care le creează o bază temeinică pentru înțelegerea complexelor probleme ce trebuie studiate în facultate. Într-adevăr, marea majoritate a candidaților au demonstrat la concurs cunoașterea adâncită a unor importante capitole din fizică, așa cum sînt legile lui Ohm, problemele de circuite electrice, cinematica, dinamica, optica geometrică.

Nu se poate susține însă că rezultatele dobândite la concursul de admitere de absolvenții școlilor medii sînt pe deplin satisfăcătoare.

Nemulțumește, de pildă, faptul că unii dintre ei folosesc exprimări prea puțin riguroase. Astfel, în cadrul unei lucrări scrise la fizică, avînd ca subiect „Legea lui Arhimede”, o serie de candidați au scris că „forța este egală cu volumul deslucuit”, în timp ce formularea exactă este „forța e numeric egală și de sens contrar cu greutatea volumului deslucuit”. Un alt exemplu de lipsă de rigurozitate în exprimare ni l-a furnizat fenomenul inducției electromagnetice. Mulți candidați au vorbit de „curenții induși” în loc de tensiunile elec-

tromotoare induse, confundînd legăturile cauzale.

Am constatat, ascultînd răspunsurile unor candidați care au fost chestionați asupra unor probleme privind vaporizarea și fierberea, că ei au amestecat aspectele fenomenologice, de observație, cu explicația cinetico-moleculară. Considerăm că observația corectă și atentă este esențială în fizică. Din punct de vedere metodic, aceasta trebuie să fie independentă de explicație. Explicația teoretică vine să încadreze faptele experimentale, de observație. Ea are desigur un mare rol creator — acela de a sugera experiența — dar nu trebuie să influențeze observația. De aceea, observația trebuie să preceadă explicația și nu să se întrepătrundă cu aceasta.

Rămîne în plus surprinzător faptul că s-au primit răspunsuri nemulțumitoare la problema fierberii. Un fenomen atît de obișnuit, pe care îl stăpîneau și cei mai umili meseriași constructori de ibrice de cafea de pe vremuri, este necunoscut de o serie de absolvenți ai școlii medii. Vina nu poate fi decît a manualelor sau a predării, poate a ambelor.

O insuficient de bună pregătire au dovedit unii candidați și în ceea ce privește problemele de căldură. Aceștia n-au putut trata corect metoda amestecurilor de îndată ce au intervenit puncte critice cu călduri latente. Credem că nu greșim dacă afirmăm că ei nu au putut rezolva asemenea probleme nu din lipsa cunoștințelor, ci mai degrabă dintr-o lipsă de siguranță în judecată și în reprezentarea fenomenului fizic, din teamă față de problemele neșablonate.

Avem de făcut unele observații și în legătură cu rezolvarea problemelor. Concursul de admitere ne-a arătat că o serie de candidați mai rezolvă problemele de mecanică și electricitate fără să efectueze cel mai mic de-

sen, cea mai simplă schiță care să le permită să urmărească fenomenele și să-și fixeze ideile, recurgînd doar la simpla aplicare a unei formule. În felul acesta ei ajung nu odată la rezolvări mecanice, lipsite de sens. Elevii ar trebui învățați să reprezinte întotdeauna problemele prin desene sau schițe pe care să urmărească cele ce au de rezolvat. Ținem să menționăm totodată că ni se pare greșită practica de a se rezolva problemele de mecanică și electricitate întii literal, pe baza simbolurilor notate pe schiță (ale căror valori sînt trecute simultan într-un tabel), urmînd ca înlocuirea acestor simboluri cu valori numerice să se facă abia în formula finală. Considerăm că este mai bine ca valorile numerice să fie trecute pe scheme indiferent dacă e vorba de o problemă de mecanică în care intervin forțe și lungimi, sau una de electricitate în care intervin sarcini electrice, curenți, lungimi sau rezistențe. Candidații știu că rezistența echivalentă a două rezistențe legate în paralel este

$$R = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}$$

dar le trebuie un timp îndelungat pentru a calcula rezistența echivalentă a două rezistențe, una de 10 ohmi și alta de 30 de ohmi legate în paralel. Ei trebuie învățați să judece pe schemă, nu pe formule, întrucît formulele sînt numai un auxiliar pentru ușurarea calculului, dar nu ele reprezintă esențialul. Numai raționamentul științific poate duce la o rezolvare corectă, și nu șablonul sau „tragerea la sorți”.

Considerăm că programele, manualele, explicațiile date de profesori ar trebui să țină seama de faptul că astăzi se face o delimitare clară a noțiunilor de materie și substanță și nu se mai poate vorbi de interacțiunea în-

tre ele, ci de interacțiunea între radiație și substanță. Apoi, prin eliminarea „caloriei” din sistemul de unități legale, noțiunile privitoare la căldură trebuie revizuite, căldura fiind privită nu ca o formă de energie, ci ca un mod de transmitere a energiei — distincție deosebit de importantă pentru înțelegerea fenomenelor termodinamice în lumina teoriei cinetico-moleculare.

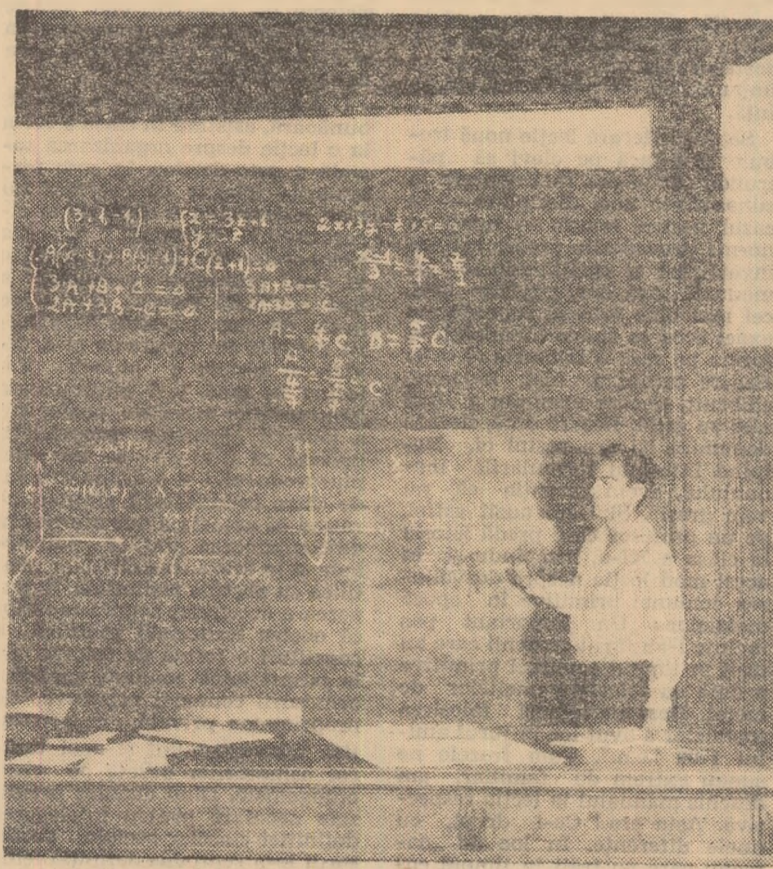
Se știe, apoi, că în prezent se tinde să se renunțe la denumirea anacronică de cîmp de inducție magnetică pentru cîmpul care intervine, ca și cîmpul electric, în expresia forței de interacțiune, prin denumirea corectă de cîmp magnetic, rămînînd ca pentru vechile denumiri de cîmp de inducție electrică și cîmp magnetic H să se introducă denumirile de cîmp de excitație electrică, respectiv magnetică. Pentru înțelegerea de către elevi a înlănțuirii cîmpurilor electric și magnetic în cîmpul electromagnetice ni se pare necesară introducerea în școala medie a studiului unor noțiuni elementare de topologie.

În fine, două observații mai mărunte, nu însă lipsite de im-

portanță. Se abuzează, credem, de desene în perspectivă. Cînd absolvenții școlilor profesionale sînt capabili să citească un desen tehnic de execuție, oricît de complicat, nu e permis ca absolvenții școlilor medii, care capătă cunoștințe de desen industrial, frecventează un curs de studiu mașinilor cu aplicații practice și fac practică în producție, să folosească pe scară atît de largă desenele în perspectivă, bazate pe simboluri nestandardizate și desuete. Ni se pare de asemenea, nejust să se folosească simboluri nestandardizate în schemele electrice, în care sursele să fie reprezentate, la fel ca acum 40 de ani, prin alternații de bețișoare de lungimi diferite sau prin vase de sticlă cu doi electrozi.

Observațiile făcute de noi în articolul de față au menirea de a-i îndemna pe profesorii din școala medie să îmbunătățească în continuare pregătirea elevilor lor astfel încît aceasta să atingă nivelul cerut de dezvoltarea neîncetată a producției în țara noastră.

conf. univ. IOAN C. MOISIL

Cu spirit de înaltă răspundere

Există încă o serie de cazuri care pun în lumină cunoștințele reduse asimilate în învățămîntul de cultură generală în diferite localități din țară și exigența scăzută cu care se desfășoară unele examene de maturitate. Așa se explică de ce un număr însemnat din cei 630 de candidați la Facultatea de limbă și literatură romină au trebuit să fie respinși la lucrările scrise.

Cercetarea unor teze de limbă și literatură romină notate de examinatori cu note mici scoate în evidență o serie de carențe în privința scrierii corecte și a cunoștințelor de gramatică, greu de admis la absolvenții unei școli de cultură generală. Se întîlnesc astfel exemple de natura celor mai jos notate: *i-și nota, poezii noștri, T. Arghezi, poezii văcărești, Alexandri, împărat etc.*

Uneori, exprimarea generală în scris capătă forme de expresie care demonstrează incoerența de gîndire. Unul dintre candidați scrie astfel: „Tudor Arghezi reprezintă evul unui adevărat mesager al culturii rominești în lumea întreagă” sau: „Arghezi este un talentat povestitor în versuri măiestria lui avînd chiar darul de a ne oglindi (sic) evenimentele, fapte și lucruri”.

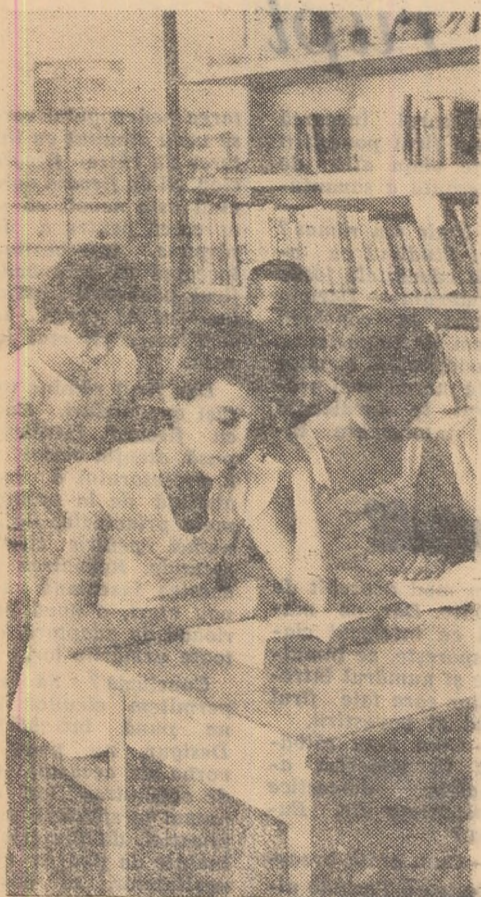
Precaritatea cunoștințelor de limbă romină, greșelile ortografice dovedite de unii candidați ne fac să ne întrebăm dacă nu

cumva în unele școli de cultură generală exigența este prea redusă și diploma de maturitate nu se acordă cu prea mare ușurință.

Pe de altă parte, sîntem îndemnați să reflectăm și asupra planurilor de învățămînt din școlile medii, unde preocuparea pentru verificarea cunoștințelor gramaticale și a scrierii corecte în ultimii ani de studiu este foarte redusă. Exemplele de erori pe care le-am semnalat sînt concludente atît pentru exigența scăzută din unele școli, cit și pentru unele deficiențe ale planurilor și programelor privitoare la studiul limbii și literaturii romine.

Dorința de a pregăti buni specialiști trebuie să fie rezultatul unirii armonioase al tuturor factorilor și eforturilor care pot contribui la realizarea acestui înalt deziderat. Un spirit de înaltă răspundere trebuie să ne călăuzească în permanență în procesul complex de formare a tinerelor generații de absolvenți ai școlilor medii și de selecționare a lor în vederea continuării studiilor în cadrul facultății, pentru că ei constituie rezerva de aur a intelectualității noastre de mîine.

conf. univ. ROMUL MUNTEANU
prodecan al Facultății de limbă și literatură
romină a Universității București

Studiu

LECTII

Limbaajul expunerii

Ce limbaaj trebuie să folosească profesorul cînd expune lecția nouă?

S-ar părea că toată lumea e lămurită asupra acestui lucru și că, deci, n-are rost să pui o asemenea întrebare. De aceea, la început — adică atunci cînd am intrat, împreună cu un profesor de istorie, la lecția acestuia — nici noi nu ne-am pus-o. Dar a trebuit să gîndim la ea, chiar dacă n-am formulat-o, cînd s-a sfîrșit această lecție. Am intrat apoi la altele și, pe măsură ce asistam la desfășurarea lor, întrebarea se impunea cu tot mai multă stăruință.

Se știe: fiecare lecție nouă trebuie să-i facă pe elevi să pătrundă cu un pas mai departe în cunoașterea unei discipline — în cazul nostru, istoria — luînd ca normă prevederile programei de învățămînt și sprijinindu-se pe manual. „Așa dar, gîndesc unii, cel mai bine este să reproducem exact ceea ce spune manualul, în forma pe care o folosește el. Aici fiecare cuvînt a fost îndelung chibzuit, fiecare exemplu a fost ales cu grijă, fiecare dată, fiecare denumire își are rostul ei. Re-luînd întocmai formulările manualului, avem garanția că nu vom greși”. Și l-am auzit astfel, pe un profesor care predă istoria la clasa a XI-a, începîndu-și în acest mod lecția despre dezvoltarea comunei primitive în epoca metalelor: „Un important pas înainte l-au făcut oamenii care au trăit în timpul comunei primitive o dată cu folosirea uneltelor de metal. Descoperirea și folosirea metalelor a avut loc în jurul anului 1700 î.e.n.”. Cum frazele ne sunau extrem de familiar, am deschis manualul la lecția respectivă. Asta era! Ce-i drept, cu unele diferențe. În loc de „oamenii care au trăit în timpul comunei primitive” în manual scrie „oamenii primitivi”, iar în loc de „în jurul anului 1700 î.e.n.” — „pe la anul 1700 î.e.n.”. Încolo — aiddoma. Și la fel a fost cu toată lecția.

Intr-adevăr, profesorul respectiv n-a greșit cu nimic în expunerea problemelor. Numai că, ascultîndu-l, te întrebai fără să vrei: ce rost are un asemenea profesor? Doar elevii care învață istoria cunosc alfabetul și pot citi deci foarte bine și singuri lecția din manual, nu simt nevoia ca el să le reproducă în clasă cuprinsul acesteia.

Din fericire, un astfel de mod de a concepe expunerea lecției noi este rar. Marea majoritate a celor ce lucrează în școală știu că rolul lor nu este nicidcum acela al megafonului menit să retransmită un anumit text, ci că sînt profesori, adică oameni chemați să-i învețe pe copii, pe tineri. Iar a învăța pe elevi înseamnă nu a aduce pur și simplu la cunoștința lor cele prevăzute în programe și manuale, ci a-i face să le înțeleagă.

Cu aceasta se deschid alte noi și nenumărate probleme, care se rezolvă la fiecare disciplină într-un mod specific, în funcție de specificul ei. Am dori să discutăm — în marginile îngăduite de spațiul unui articol — despre una din aceste probleme, așa cum se pune la lecțiile de istorie. Este vorba, anume, de măsura în care limbaajul folosit de profesor înlesnește înțelegerea la care ne referem mai sus. Căci, pornind de la ideea că nu trebuie să reproducă întocmai textul din manual, ci să interpreteze într-un mod creator conținutul fiecărei lecții — conținut stabilit de altfel foarte precis de programă și care nu poate fi ignorat — profesorii de istorie expun într-un limbaaj diferit cunoștințele ce trebuie înșuşite de elevi.

Unii din ei — și aceștia sînt cei mai buni — știu atît de precis cum să-și formuleze expunerea, încît nu numai fiecare frază, dar și fiecare cuvînt al lor merge direct la țintă, luminînd puternic fenomenul luat în studiu și ducînd în modul cel mai logic la concluzia ce trebuie trasă. Asistînd la lecțiile lor îți pare că vezi cum se formează în mintea celor ce îi ascultă, pornind de la cuvintele pe care le aud, asociații și sisteme de asociații, cum aceste cuvinte determină concentrarea la maximum a atenției spre ceea ce este esențial.

O asemenea impresie am avut, bunăoară, asistînd în clasa a XI-a la o lecție despre organizarea socială a geto-dacilor, în care formulările folosite de profesor nu s-au abătut nici o clipă de la rigurozitatea științifică. Apariția elementelor orînduirii sclavagiste în sinul orînduirii primitive a fost explicată concis și cit se poate de clar, pe baza dezvoltării forțelor de producție și a diviziunii sociale a muncii. Folosind în mod just terminologia historiografiei marxiste, profesorul a lămurit apariția proprietății private ca urmare a apariției plusprodusului și a acaparării lui de către conducătorii ginților, arătînd că aceasta a dus ulterior la descompunerea ginților patriarhale și la înlocuirea obștii gentilice cu obștiile teritoriale. Expunerea a accentuat asupra faptului că obștea teritorială gentilică a constituit o formă de trecere de la proprietatea comună, specifică orînduirii comunei primitive, la proprietatea privată, caracteristică sclavagismului și apoi tuturor orînduirilor bazate pe clase antagoniste. Dînd elevilor premisele necesare pentru înțelegerea definiției claselor sociale, profesorul le-a reprodus definiția leninistă a claselor și a trecut apoi la lămurirea noțiunii de democrație militară, explicînd în ce constau caracteristicile acestei forme de organizare socială specifică perioadei de descompunere a orînduirii comunei primitive.

În decursul întregii explicații nici un cuvînt n-a fost spus la nimereală, nici una din formulările folosite de profesor n-a fost vagă, aproximativă, confuză.

Dar un asemenea limbaaj exact, științific, precis, încă nu-i caracterizează, din păcate, pe toți profesorii de istorie. Sînt încă printre ei unii care, pornind de la ideea că relatarea faptelor de istorie înseamnă „povestirea” lor, se consideră liberi să folosească un limbaaj așa-zis „literar”. Departe de noi intenția de a cere profesorului — la istorie mai ales, unde forța emoțională a expunerii joacă un rol atît de însemnat — ca el să-și încorseteze limbaajul, să elimine imaginile care îi dau căldură, culoare. Dar e absolut necesar ca aceste imagini să nu știrbească nimic din adevărul științific, să nu împiedice înțelegerea clară a faptelor, a ideilor.

Iată însă cum a formulat un profesor, la o lecție ținută în clasa a VII-a, concluzia cu privire la însemnătatea războaielor ruso-turce purtate de poporul rus în vremea Ecaterinei a II-a: „Aceste războaie — a spus el — au făcut o spărtură mare în chinga care ne strîngea pe atunci pe noi și pe celelalte popoare din Balcani”. Atîta tot — dar, pentru o mai bună „lămurire” — repetat de cîteva ori în aceeași formulare. Numai că pentru elevi afirmația a rămas extrem de neclară. Să ținem seama că acești elevi n-au studiat încă istoria României. Ei nu știu deci cu exactitate prin ce se caracteriza situația Țărilor romîne în perioada la care se referea lecția, după cum nu știu suficient de clar ce situa-

ție aveau în acea perioadă țările din Peninsula Balcanică. În asemenea condiții, a le prezenta în locul unei explicații limpezii despre însemnătatea războaielor ruso-turce din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea doar o expresie figurată este cu totul neindicat. O asemenea expresie își avea rostul după explicația științifică, dar în nici un caz n-o putea înlocui.

În lecție s-au făcut vădite și alte lipsuri în ceea ce privește formulările folosite de profesor. El a afirmat, de pildă, vorbind despre reformele lui Petru I, că acestea au fost făcute „nu atît în favoarea iobagilor, cît în defavoarea boierilor”, și a dat ca exemplu în această direcție faptul că boierii au fost obligați să-și taie bărbile, să poarte costume europenești, să-și trimită fiii la studii. Elevii n-au putut înțelege, desigur, dintr-o asemenea formulare, ceea ce era esențial în reformele lui Petru — că ele au fost dictate de necesitatea dezvoltării economice și sociale a țării, de procesul trecerii de la o formă depășită a feudalismului — aceea în care puterea aparținea diferitelor grupări ale nobililor — la monarhia absolută, în care puterea aparținea exclusiv țarului ca exponent al întregii nobilimi și era folosită de el tocmai pentru menținerea dominației de clasă a nobilimii. La fel, profesorul a afirmat că Petru I a plecat în Olanda să lucreze ca muncitor „pentru ca să vadă cum se muncește, să înțeleagă importanța muncii”. Aceasta înseamnă însă a idealiza realitatea: se știe doar că țarul a lucrat la șantierele navale olandeze nu „pentru ca să vadă cum se muncește”, ci pentru a cunoaște nemijlocit progresele tehnicii în scopul introducerii lor în Rusia. Iată cum expresiile necontrolate pot duce la adevărate erori, la denaturarea adevărului științific, derutîndu-i pe elevi.

Cînd firul este rupt

Povestirea curge lin, captînd repede atenția elevilor. Viața omului de știință care s-a dedicat cercetărilor pasionante în domeniul transformării vieții — viața lui Darwin — li se pare cu deosebire interesantă.

— Călătoria în jurul lumii pe care a întreprins-o Darwin — spune profesorul — este cel mai însemnat eveniment din viața lui. În această călătorie, pe care a efectuat-o însoțind expediția vasului „Beagle”, el a vizitat numeroase țări și locuri îndepărtate, printre altele Brazilia, Uruguay, Argentina (cu Patagonia și Țara de Foc), Chile și Peru, a cutreierat Munții Anzi, a poposit în Insulele Galapagos și în Tahiti, apoi în Noua Zeelandă, în Australia, Tasmania ș.a. În America de Sud, unde a stat trei ani — continuă profesorul — Darwin face prima descoperire care îi zăruncează concepțiile fixiste.

— Dar cît a durat întreaga lui călătorie?

— se interesează un elev.

— Cinci ani. Ea a început la 27 decembrie 1831...

— Și cîți ani avea el pe atunci? — se ridică altul din fundul clasei.

— 22. Da... Vorbeam despre descoperirea din America de Sud — nu? Lîngă localitatea Punta Alba — își reia profesorul expu-

Profesorul încearcă să reia firul povestirii despre viața atît de interesantă a savantului.

— Unde am rămas? Aha! Studiînd cu atenție edentatele fosile — spuneam — Darwin a ajuns la concluzii extrem de importante. Curiozitatea elevilor crește mereu, căci profesorul le furnizează date interesante în-

tarea pedagogului care se vede ascultat cu interes de către fiecare elev. Și de fiecare dată cînd este nevoit să se oprească pentru a da răspuns întrebărilor, încearcă să reinnoade firul povestirii astfel încît ea să curgă în continuare cît mai firesc.

Dar firul rămîne totuși cu noduri. Căci cu fiecare întrebare pusă, atenția clasei și a profesorului a fost abătută de la problemele principale, fie și numai pentru cîteva secunde. Revenirea la acestea înseamnă un nou efort, o nouă perioadă de adaptare, cu toate urmările lor.

Concluzia? Să nu permitem elevilor să ne pună întrebări? Desigur, nu poate fi vorba de aceasta. Ci de obișnuirea lor ca numai la sfîrșitul explicației, de preferință înainte de fixarea cunoștințelor, să ceară lămuriri suplimentare în problemele pe care nu le-au înțeles încă, ori despre care sînt curioși să afle noi amănunți.

A. C.

Comentarii

nerea — Darwin a descoperit niște fosile aparținînd unor mamifere edentate. În legătură cu aceste fosile mă voi mărgini să vă spun că, studiîndu-le, Darwin a ajuns la concluzia că este mai logic să admitem...

— Tovarășe profesor — ridică degetul un tînar sirguincios la învățătură. Eu am citit undeva că aceste mamifere, spre deosebire de edentatele actuale, aveau dimensiuni foarte mari. Așa este?

— Da. Ele aveau dimensiuni uriașe.

tr-un mod deosebit de atractiv. Dar, pe măsură ce interesul clasei sporește, se înmulțesc și numărul întrebărilor care taie firul neted al povestirii.

— Cum s-au sălbăticit în America animalele domestice transportate din Europa?

— Cum arată broasca țestoasă Testudo nigra?

— Dar varietățile ei din diversele insule? Profesorul le răspunde tuturor cu bunăvoință și cu încin-

Cunoștințele teoretice dobândite în școlile profesionale se consolidează mult prin aplicarea lor în practică

Căutări creatoare

Discuția se poartă în jurul unui caiet încărcat cu formule și desene, în care ștersăturile repetate stau mărturie a unei activități laborioase.

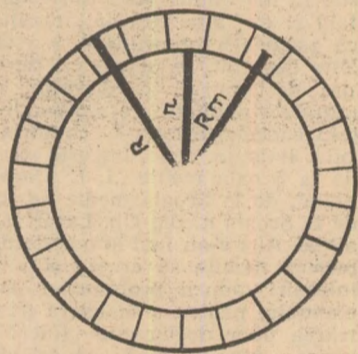
Caut de multă vreme — ne spune inginerul Ion Bilea, de la Centrul școlar pentru industria alimentară din București — posibilități noi pentru a îmbunătăți lecțiile de mecanică tehnică pe care le predau la școala tehnică de maiștri. Se pun, aici, numeroase probleme care sînt valabile și pentru predarea fizicii generale în școlile medii. După cum vedeți toate manualele pentru această disciplină — și profesorul Bilea ne prezintă, cu un gest larg, un șir întreg de manuale, în ediții recente sau mai vechi — conțin doar definiții ale diferitelor legi, enunțarea unor principii și formulele ce trebuie studiate de elevi, fără a prezenta însă și demonstrația acestora. În felul acesta formulele matematice, în loc să devină expresia generalizată a unor fenomene fizice, se absolutizează, încep să capete, cel puțin în gândul elevilor silii să le memoreze, un fel de viață independentă, ruptă de fenomenele din realitate. Nu-i de mirare, de aceea, că o serie de elevi întîmpină adesea greutăți în rezolvarea problemelor din domeniul fizicii.

Mărturisesc — ne arată mai departe tov. Bilea — că m-am simțit deosebit de dezorientat atunci cînd, în primul an de muncă în rîndurile elevilor-maiștri, am constatat că aceștia nu izbuteau să rezolve unele probleme de mecanică relativ simple, cuprinzînd elemente de producție. Mi se părea inexplicabil faptul că ei nu rezolvau decât cu greu, de pildă, probleme simple privind compunerea forțelor care se referă la fenomene cunoscute din experiența de producție și la care trebuiau doar să aplice niște formule recent studiate. Cîrînd mi-am dat seama că deficiența principală constă tocmai în faptul că formulele erau memorate „pe de rost”, fără să se bazeze pe înțelegerea și aprofundarea prealabilă a fenomenului fizic. Devenea tot mai limpede pentru mine, ca și pentru mulți alți profesori de mecanică cu care m-am consultat, necesitatea demonstrațiilor formulor pe care elevii urmau să și le însușească.

Cum se putea rezolva însă această problemă, de vreme ce majoritatea demonstrațiilor respective necesită folosirea calculului integral, pe care atît elevii maiștri cît și elevii școlilor medii nu-l stăpînesc în momentul predării mecanicii, de pildă? Aceasta

este dificultatea principală la care s-au referit unii profesori și care a determinat și prezentarea defectuasă a capitolelor respective din manuale.

Tocmai în această direcție, spre găsirea unor căi de demonstrație care să nu necesite folosirea calculului integral s-au orientat cercetările mele. Am izbutit pînă acum să obțin cîteva rezultate. Iată, de pildă, o serie de demonstrații la tema „Momente de inerție”, care era socotită drept o acumulare de formule nedemonstrabile fără utilizarea calculului integral. Consider că aici se poate pleca de la definirea momentului de inerție polar ca o sumă a produselor dintre elemen-

tele de arie și pătratele distanțelor față de un punct.

Pentru a ne lămuri mai bine asupra demonstrației sale, profesorul Bilea schițează o suprafață plană pe care marchează cu A_1, A_2 etc. elemente de arie și cu R_1, R_2 etc. distanțele de la punctul central la elementele de arie. În felul acesta, pornind dela demonstrarea relației care dă deformația unghiulară la răsucire, se ajunge ușor la formula I_p , consemnîndu-se astfel că momentul de inerție polară este egal cu

$$A_1 R_1^2 + A_2 R_2^2 + \dots + A_n R_n^2$$

În această formulă intervin după cum se vede, calcule simple, evitîndu-se utilizarea calculului integral sau diferențial. Pe baza ei se construiesc apoi toate celelalte demonstrații.

Pentru demonstrarea formulei de calcul a momentului de inerție pentru o secțiune inelară, împart în modul următor un inel circular — spune prof. Bilea, care desenează de astă dată un inel circular împărțit în mai multe elemente de arie, asemeni celui din figura prezentată. Duc apoi raza exterioară R și raza interioară r , precum și o rază medie R_m -distanța de la elementul de arie la centru. Pornind de la definiția momentului de iner-

ție polară și aplicînd-o în cazul secțiunii inelare, ținînd seama de faptul că raza medie este aceeași pentru toate elementele de arie și că, deci, și pătratul ei este constant, ea poate fi dată ca factor comun pe lîngă o paranteză reprezentînd aria inelului circular respectiv $\pi (R^2 - r^2)$. În același timp însă, în cazul cînd $R - r$ este foarte mic, R_m^2 reprezintă suma pătratelor celorlalte două raze împărțită la doi. Astfel, înlocuind elementele nou obținute în formulă se poate demonstra clar formula

$$I_p = \pi \frac{(D^4 - d^4)}{32}$$

Un procedeu simplu, ușor de înțeles, folosește prof. Bilea și la calculul momentului de inerție axial pentru o secțiune dreptunghiulară, la care pornește de la demonstrarea unor relații geometrice. Luînd pe o dreaptă un punct fix O și un segment AB , notează cu a și b depărtările extremităților segmentului față de punctul O și cu l_m distanța dintre mijlocul segmentului și punctul O . Apare evident că $2l_m = a + b$. Ridicînd întreaga expresie la pătrat și presupunînd segmentul AB foarte mic, astfel încît l_m^2 să fie aproximativ egal cu a și b se ajunge la formula

$$l_m^2 = \frac{a^2 + ab + b^2}{3}$$

Prin analogie, tov. Bilea aplică această relație și la demonstrarea momentului de inerție axial al unei secțiuni dreptunghiulare — adică a unei fișii foarte înguste dintr-un dreptunghi — apoi pentru un dreptunghi întreg, pentru un pătrat etc.

Profesorul Bilea pregătește cu migală fiecare dintre demonstrațiile lecțiilor pe care le va preda. „Doresc — ne spune el — ca toate formulele să fie însușite de elevi pe cale rațională, în strînsă legătură cu fenomenul fizic respectiv”.

Discuția purtată ne-a întărit convingerea că munca inovatoare, preocupările creatoare devin tot mai mult o caracteristică a activității desfășurate de oamenii școlii.

AL. CIUCA

Pe baza cunoștințelor însușite anterior

După ce și-au însușit o serie de noțiuni de anatomie și fiziologie vegetală și animală în lecțiile de botanică și zoologie din clasele anterioare, elevii clasei a VII-a studiază în acest an primele noțiuni de anatomie și fiziologie a omului. Studiul anatomic și fiziologic al corpului omenesc îi va ajuta să înțeleagă că omul reprezintă treapta superioară de organizare a regnului animal și că în timp ce o serie de asemănări îl apropie de celelalte organisme studiate de ei, anumite trăsături esențiale și specifice îl situează pe o treaptă superioară de adaptare și organizare.

Pentru a evidenția originea animală a omului, profesoara Viorela Marin de la Școala medie din Fetești a pus în lumină încă de la primele lecții, prin exemple și comparații, faptul că în general corpul omenesc este alcătuit după aceeași schemă de organizare ca oricare alt mamifer. Ea a procedat într-un mod asemănător și la lecțiile următoare, privind studiul funcțiilor organismului uman. Toate aceste lecții s-au sprijinit pe cunoștințele dobândite anterior de elevi cu privire la alcătuirea și la funcțiile corpului mamiferelor.

Bunăoară, ei au fost ajutați să observe că, la fel cu corpul oricărui mamifer, corpul omului este alcătuit din două cavități — toracică și abdominală — despărțite printr-un mușchi — diafragma. Vorbînd despre cele două cavități elevii au arătat, cu ajutorul mulajului care se afla în clasă, organele adăpostite de fiecare din acestea în parte. Astfel, ei au menționat că la om, ea și la celelalte mamifere, cavitatea toracică adăpostește inima și cei doi plămîni, iar cavitatea abdominală — stomacul, pancreasul, splina, ficatul, intestinale și rinichii. Ei au relevat pe această bază faptul că anatomia internă a corpului omenesc este foarte asemănătoare cu cea a animalelor mamifere pe care le-au studiat pînă în prezent. De această constatare s-a folosit profesoara pentru a argumenta originea lor comună.

Aici profesoara a făcut însă sublinierea că, deși, în linii generale corpul omenesc se aseamănă cu corpul mamiferelor, unele caractere specifice de însemnătate hotărîtoare, cum ar fi de pildă, poziția verticală, bipedia sînt specifice numai omului, deosebindu-l net de animale.

Pentru a pregăti studiul amănunțit al anatomiei corpului omenesc profesoara le-a vorbit elevilor despre celule și țesuturi care intră în alcătuirea organelor.

Elevii aveau, din studiul botanicii, unele noțiuni despre structura celulei, care este elementul de bază al corpului oricărui vițitoare. De aceea ei au fost îndrumați de profesoară să-și reamintească aceste cunoștințe, care au fost completate cu date noi, referitoare la celula animală. Studiînd în comparație cele două tipuri de celule, elevii au dedus singuri deosebiriile dintre ele, arătînd că în timp ce celula vege-

tală are membrana celulozică și pigment asimilator clorofilian — elemente esențiale pentru viața organismelor vegetale — celula corpului omenesc are membrană de natură proteică, fără pigment asimilator, datorită faptului că își procură substanțele organice din corpul plantelor. Făcînd apel la cunoștințele elevilor despre țesuturile vegetale, profesoara le-a arătat că și corpul omului este format din diverse tipuri de țesuturi.

Diversitatea țesuturilor care alcătuiesc corpul omenesc a fost explicată ca fiind o adaptare a unei grupe de celule la diferite funcțiuni. Cu ajutorul deseneilor colorate schițate pe tablă, tovarăsa Marin i-a făcut pe elevi să-și însușească cu ușurință cunoștințele referitoare la structura diferitelor tipuri de țesuturi care alcătuiesc corpul omenesc. Pe baza acestor cunoștințe elevii au putut înțelege mai bine rolul fiecărui tip de țesut în organism și locul unde poate fi înțilnit.

Inarmîndu-i pe elevi cu aceste noțiuni principale, tov. Marin a pus bazele înțelegerii lecțiilor viitoare, în care elevii vor studia funcțiile organismului uman și organele care îndeplinesc aceste funcțiuni.

Pentru a-i ajuta pe elevi să studieze sistematic anatomia și fiziologia omului, profesoara a făcut o schemă în care a împărțit funcțiile organismului în funcții de relație — care sînt îndeplinite de sistemul osteo-muscular, sistemul nervos și organele de simț — și funcții de nutriție — îndeplinite de aparatele digestiv, respirator, circulator și excretor. În lecțiile viitoare elevii vor cunoaște pe larg anatomia și fiziologia sistemelor de organe care îndeplinesc aceste funcțiuni.

Am asistat și la alte lecții de anatomie cu această temă, care nu au fost însă urmărite cu atît interes pentru că s-au desfășurat pasiv, fiind expuse în întregime de profesor, în timp ce elevii erau nevoiți să-și imagineze noțiunile, fără a avea în față o planșă sau un mulaj care să reprezinte corpul omenesc. Desigur că astfel de lecții, în care nu se face nici o comparație între organismul nou prezentat și cele cunoscute de elevi, în care noțiuni noi ca cele referitoare la celula animală, la structura și rolul țesutului epitelial conjunctiv, nervos, muscular sau sangvin nu se bazează pe nici una din noțiunile cunoscute de elevi anterior, sînt greoaie și nu stimulează cu nimic interesul elevilor care fac cunoștință pentru prima dată cu anatomia corpului omenesc.

Lecția tov. Marin a demonstrat că, prin mijloace simple, profesorul poate să-i antreneze pe elevi în desfășurarea lecției, să le cîștige interesul pentru această și să le ușureze înțelegerea cunoștințelor predate.

C. DEMETRESCU

ACTUALITATEA ÎN ACTIVITATEA SINDICALĂ DIN ȘCOLI

Prin complexitatea sa, instrucția și educația implică o multitudine de condiții. Dintre acestea, învățătorul, profesorul — figura centrală a procesului de învățămînt — are o importanță primordială. Dacă pregătirea ideologicopolitică și de specialitate a acestuia, dacă orizontul lui pedagogic și priceperea lui de a lucra cu copiii se oglindesc nemijlocit în rezultatele din clasă, din școală, tot atât de direct se reflectă în activitatea sa condițiile în care își desfășoară munca.

S-ar părea că, vorbind despre condițiile de muncă ale corpului didactic, abordăm o problemă de natură strict administrativă. Nu este însă deloc așa. Problema aceasta este în modul cel mai strins legată de conținutul muncii din școală, pentru că mijloacele didactice-materiale create pentru desfășurarea ei influențează în modul cel mai direct asupra rezultatelor acesteia.

În anii noștri, prin grija partidului și a statului, învățămîntului i s-au creat condiții la care dascălii de altă dată nici nu îndrăzneau să viseze. Zecile de mii de săli de clasă construite în ultimii ani, mobilierul și materialele didactice în valoare de sute de milioane de lei cu care au fost înzestrate școlile, ca și toate celelalte măsuri luate de partid și guvern în sprijinul învățămîntului au făcut ca acesta să se poată desfășura din ce în ce mai bine. „Avem în raionul nostru numeroase școli noi, frumoase, cu clase luminoase și aerisite, cu laboratoare construite pe baza unor concepții tehnice avansate, moderne — ne spunea nu de mult tov. C. Tarcea, președinta sindicatului învățămîntului din raionul „23 August”. Așadar, avem condiții de muncă ce satisfac și cele mai înalte exigențe”. Este desigur plăcut să poți munci în asemenea condiții. Ele îți crează posibilitatea și îți sporesc dorința de a obține rezultate tot mai bune, iar acestea îți aduc și bucuria împlinirii, stimulându-te la noi căutări și împliniri.

Acestor importante înfăptuiri realizate pe plan central trebuie să le răspundă în școală grija față de toate celelalte condiții care, fiind de modul cum este organizată munca învățătorilor și profesorilor, influențează de asemenea puternic asupra calității ei. Tocmai despre acestea dorim să vorbim în cele ce urmează.

O dezbatere cu bune rezultate

Cunoscînd însemnătatea pe care o are organizarea cit mai judicioasă a muncii din școală numeroase organe sindicale din învățămînt îi acordă o atenție deosebită. Nu demult această problemă a constituit, de pildă, obiectul unei analize inițiate de organizația sindicală de la Școala medie nr. 32 din Capitală, cu sprijinul conducerii acestei școli. Analiza, urmărind să contribuie la crearea premizelor îndeplinirii sarcinilor din planul general de muncă al școlii, să mobilizeze membrii de sindicat în vederea înfăptuirii lui, a căutat, printre altele, să asigure înlăturarea supraîncărcării lor. Din acest punct de vedere, de exemplu, a fost analizat orarul școlii. Principiile pedagogice ale alcătuirii unui bun orar sînt cunoscute și firește că, în marea majoritate a școlilor, se ține seama de ele. Nu peste tot însă se are în vedere că orarul trebuie astfel alcătuit încît să asigure și o maximă economie de timp pentru învățători și profesori. Așa se face că în unele școli orele de clasă ale unor profesori sînt distribuite atât la cursurile de dimineață, cit și la cele de după-amiază. Uneori acești profesori au ore chiar și la seral. În asemenea zile ei sînt nevoiți să facă două sau chiar trei drumuri la școală, ceea ce presupune, evident, cheltuirea unei mari cantități de timp. Mai mult: un studiu făcut prin asistența la clasă a demonstrat că în asemenea situații eficiența lecțiilor de după-amiază este mai scăzută, oboseala constituind cauza principală a fenomenului.

Dezbaterile din ședința sindicală de la Școala medie nr. 32 au

scos la iveală multe posibilități pentru înlăturarea unor astfel de neajunsuri, astfel că acum marea majoritate a profesorilor au orele plasate într-un singur schimb.

Discuțiile din adunarea sindicală au contribuit la o mai bună organizare a muncii și pe alte laturi, nu mai puțin importante din punctul de vedere care ne preocupă — acela al unui randament sporit în muncă. Au fost semnalate, de pildă, unele neajunsuri în fixarea dirigenților, a sarcinilor individuale și colective privind activitatea metodică și social-culturală. Cîntărindu-se diferitele obligații pe care le impun sarcinile stabilite în planul de muncă al școlii, s-a văzut că, deși numeric acestea sînt egal distribuite, calitativ nu stau sub semnul egalității. Propunerile concrete, pe oameni, făcute în adunarea sindicală au înlăturat nepotrivirile existente din acest punct de vedere. Analiza făcută și măsurile propuse de organizația sindicală de la Școala medie nr. 32 arată că, dacă este abordată cu spirit de răspundere, problema organizării muncii membrilor de sindicat din școală poate fi bine rezolvată, acestora creîndu-li-se condiții tot mai bune de desfășurare a activității lor. Multe organizații sindicale tocmai așa procedează — și aceasta se oglindește, fără îndoială, pozitiv în munca membrilor lor.

Lucruri ce nu trebuie pierdute din vedere

Nu putem afirma însă, din păcate, că situația este aceeași pretutindeni. Deși niciieri n-ar trebui să se piardă din vedere grija pentru asigurarea unei judicioase organizări a întregii munci școlare, ca și a muncii fiecărui învățător și profesor, în practică unele organizații sindicale uită de ea. O serie de corespondenți și cititori s-au referit, în scrisorile pe care le-au trimis în ultimul timp redacției noastre, la faptul că în școlile lor continuă să existe fenomene de supraîncărcare a învățătorilor și profesorilor, ceea ce dăunează bunei desfășurări a activității acestora.

Cauzele care determină supraîncărcarea au aspecte variate de la o școală la alta, în funcție de profilul colectiv și individual al celor care își desfășoară munca acolo. Dar, eliminînd particularitățile specifice, în mare măsură neesențiale, cauza principală care generează supraîncărcarea este modul cum a fost concepută munca de ansamblu și de „amănunt” a școlii, într-un cuvînt, organizarea ei.

Din dorința îndreptățită de a ajuta la obținerea unor rezultate cit mai bune, unii „organizatori”, care nu știu să găsească cele mai indicate căi pentru realizarea lor, stabilesc, prin planurile generale de muncă, o sumedenie de colective, nenumerate „responsabilități” etc. De aici, abuz de ședințe, referate, coreferate etc. Nejustificate de necesitatea obiectivă a muncii în școală respectivă, toate aceste activități nu numai că nu trezesc interesul membrilor de sindicat, dar duc la pierderea inutilă a timpului, la oboseală, ceea ce se oglindește nefavorabil, desigur, în activitatea lor principală — lecțiile.

În ceea ce privește mania alcătuirii de colective (cu planuri de muncă și ședințe de organizare, de pregătire, de schimb de experiență, de analiză — toate presupunînd consum de timp), ne vom referi doar la două exemple despre care ne-au vorbit directoarea și președinta comitetului sindical de secție de la Școala medie nr. 32. Pînă nu de mult și aici, așa cum se mai întîmplă în unele școli, exista, printre alte colective, și un colectiv pentru organizarea serbărilor școlare. Colectivul angaja în mod inutil multe cadre didactice. Cum însă serbările se pregăteau pe clase sau pe grupe de clase, o parte din membrii colectivului — cea mai numeroasă — era imobilizată în ședințe și activități la care nu putea aduce o contribuție practică. Existau, de asemenea, și responsabili cu disciplina, care își

Activitate intensă la cercul de foto-amatori de la Clubul Sindicatelor din Învățămînt din Capitală

îndeplinesc sarcina cite o zi, prin rotație. Existența lor nu numai că ducea la supraîncărcarea cu sarcini a unor profesori, dar, în același timp, făcea să scadă răspunderea altora. Prin renunțarea la acest sistem s-a urmărit întărirea muncii dirigenților și mai buna valorificare a ajutorului pe care îl dau, în educarea elevilor, organizațiile U.T.M. și de pionieri. Aceasta fără să mai vorbim de ciștișirea unui timp prețios, în care învățătorii și profesorii se pot ocupa de pregătirea mai minuțioasă a lecțiilor.

În unele locuri există și alte situații care duc la supraîncărcarea cadrelor didactice, generate de comoditatea și uneori de opacitatea unor așa-zisi organizatori. Ne scria, de pildă, un profesor de la o școală din regiunea Galați că, prin încălcarea instrucțiunilor care reglementează activitatea cultural-socială a cadrelor didactice, i s-au repartizat nu mai puțin de unsprezece sarcini, dintre care amintim pe acelea de responsabil al unui cerc pedagogic, dirijor de cor, instructor la brigada artistică de agitație, conferențiar etc. etc. Este vorba, desigur, aici de un stil de muncă formalist, de indiferență față de felul cum vor fi duse la îndeplinire sarcinile respective.

Împotriva unor astfel de situații organizațiile sindicale au datoria să ia o atitudine fermă. Ele nu trebuie să piardă nici un minut din vedere că sînt chemate să asigure fiecărui membru de sindicat condițiile necesare pentru o muncă rodnică.

Împotriva paralelismului și a abuzului de ședințe

Îndată după începerea noului an școlar — ne-a scris recent tov. Gh. Călugărița, președintele comitetului sindicatului învățămînt din raionul „16 Februarie”, în raionul nostru a început să repara un anumit paralelism între diferite acțiuni organizate pe linii diferite, ca și abuzul de ședințe. De aceea, în prezent ne îndreptăm toate eforturile spre înlăturarea acestor fenomene.

Preocuparea manifestată în această direcție de comitetul sindicatului învățămînt din raionul „16 Februarie” este binevenită. Ea ar trebui să se aplece în atenția tuturor organelor sindicale din școli, căci este foarte strîns legată de bunul mers al muncii didactice.

Am asistat de pildă, în cursul acestui an, la o consfătuire de muncă organizată de unul din sindicatele raionale de învățămînt din Capitală cu privire la metodele și procedeele de predare a fizicii. Consfătuirea se desfășura în incinta unei școli medii și participau la ea toți organizatorii de grupe din celelalte școli ale raionului — în total 60-70 de profesori. Ea a durat aproape 4 ore: referat, coreferat, discuții, concluzii, sarcini. Numai că marea majoritate a participanților n-aveau nici în clin, nici în mînecă cu predarea fizicii. Evident, o

asemenea dezbateri își avea rostul la cercul pedagogic al profesorilor de specialitate din raionul respectiv și nicidecum la o consfătuire a organizatorilor de grupe sindicale.

Chibzuind cu multă atenție fiecare acțiune care antrenează pe membrii de sindicat, evitînd pe cele inutile, inefficiente și asigurînd ca ședințele la care participă aceștia să fie astfel organizate ca să se economisească timpul participanților, vom rezolva încă una din condițiile necesare pentru buna desfășurare a muncii instructiv-educative.

Un mediu plăcut

Printre aceste condiții nu puțin însemnătate are crearea unui mediu, a unei ambianțe plăcute în școală. Este aici o chestiune într-adevăr de natură gospodărească, dar ea influențează neîndoielnic asupra calității muncii, a conținutului ei. Iată de ce grija organizațiilor sindicale din școli trebuie să se îndrepte și asupra acestui aspect.

Din vizitele făcute în aceste zile în mai multe școli din Capitală și din alte localități rezultă că asemenea preocupări există. Este deosebit de plăcut ca, după ora de curs, să te odihnești, în minutele atribuite recreației, într-o cancelarie curată, confortabilă, liniștită, așa cum este aceea de la Școala medie „I. L. Caragiale”, de la Școala medie nr. 38, de la Școala medie Gh. Lazăr sau altele. Aici s-au luat și o serie de măsuri menite să creeze și alte înlesniri muncii profesorilor. De exemplu, pentru a le ușura păstrarea unor documente (lucrări scrise, planuri etc.) cancelaria profesorilor de la Școala medie nr. 38 a fost dotată cu un mobilier special, fiecărui profesor fiindu-i atribuit un sertar încăpător, care poate fi încuiat.

De altfel, în această școală preocuparea pentru un interior plăcut, pentru o atmosferă favorabilă muncii se întîlnește pretutindeni: în clase, în laboratoare, în holul de la intrare, unde a fost instalată o masă modernă cu fotolii confortabile. Fotografii și tablouri frumoase ornează culoarele și diferitele încăperi ale școlii.

La crearea atmosferei plăcute în care-și duc munca învățătorii și profesorii de la această școală o însemnată contribuție a adus comitetul sindical de secție. El a mobilizat nu numai personalul administrativ și de serviciu al școlii, ci și pe ceilalți membri de sindicat, să participe la crearea acestei ambianțe.

Un singur lucru mai lipsește pentru ca într-adevăr totul să fie ireproșabil: florile. Nu le-am găsit nici în cancelarie și nici în hol, deși școala dispune de o minunată grădină, în care florile zîmbesc vizitatorului încă de la intrare, într-o nesfîrșită gamă de culori. Atragem atenția asupra acestui aspect pentru că își are desigur importanța lui.

Cu bunăvoință, cu o preocupare mai atentă, în toate școlile noastre se poate crea un mediu plăcut, o ambianță favorabilă muncii. Și în această privință organizația sindicală poate interveni cu succes.

În timpul liber

În sfîrșit, să nu uităm nici alt aspect al problemei pe care o discutăm — grija pentru felul cum își petrec membrii de sindicat timpul liber.

În multe sindicate de învățămînt din Capitală și din alte orașe ale țării există o bună tradiție în asigurarea unor manifestări cit mai interesante și atractive pentru învățători și profesori. La Galați, la București și în alte locuri se organizează regulat pentru ei audii muzicale, concerte la care sînt invitați să-și dea concursul soliști și cîntăreți de prestigiu. Spectacolele de teatru oferite de formații sindicale, reuniunile și excursiile antrenează de asemenea mii de membri de sindicat la activități plăcute, instructive și reconfortante.

La Clubul sindicatelor din învățămînt din Capitală funcționează de cîțiva ani și un cerc de foto-amatori care organizează cursuri, lecții practice în studio și laborator. Acum, cercul de foto-amatori lucrează la pregătirea primei lui expoziții publice cu fotografii care vor prezenta aspecte din școli sau instantanee privind activitatea pedagogilor.

Asemenea inițiative oglindesc preocupările sindicatelor respective pentru a oferi membrilor lor largi posibilități de a-și folosi util și plăcut timpul liber. În unele locuri, însă, activitatea culturală se rezumă la organizarea unui cor sau a unei formații de teatru. Cum pregătirea repertoarelor unor asemenea formații cere un timp îndelungat, valorificarea lor prin spectacole este destul de diminuată. Pregătirea unui concert de muzică corală de către corul cadrelor didactice din Capitală a necesitat de pildă luni de zile. Au urmat doar două spectacole. Este clar că eforturile de pregătire au depășit cu mult rezultatele obținute. Ce se poate face? Să renunțăm la pregătirea unor astfel de formații? Dimpotrivă.

O discuție pe care am avut-o cu mai mulți dirijori și activiști culturali ai sindicatelor noastre a arătat că se pot găsi multe soluții pentru asemenea probleme. Tovarășul I. Alexandrescu, dirijorul corului Clubului sindicatelor de învățămînt din Capitală ne-a spus că intenționează să alcătuiască mici formații corale — de 8-16 persoane. Pe baza unor piese din repertoriul pregătit cu întregul ansamblu, cărora li se vor adăuga altele, specifice acestor formații, se vor organiza mici concerte muzicale direct în unitățile de învățămînt. Pentru asemenea audii nu este nevoie nici de săli speciale și nici de o pregătire îndelungată. Așadar, se câștigă timp și se valorifică mai mult munca artiștilor amatori. De ce să nu traducem în practică asemenea idei? Cu cit mai repede, cu atît mai bine.

Și pentru pregătirea spectacolelor de teatru putem găsi soluții practice bune și fructuoase. Decît să tergiversăm la înnit repetițiile cu piese în multe acte, care cer o recuzită specială, decorațiuni costisitoare, scene multiple dotate — deci cheltuială de timp și de bani — și să nu recurgem la piese într-un act sau la sconețe scurte, pe care le putem juca în condiții obișnuite de cite ori este necesar?

Cît de plăcută ar putea fi o seară culturală al cărei program să fie alcătuit din asemenea piese corale, teatrale, de orchestră! Și cît timp s-ar câștiga!

Acestea sînt doar cîteva aspecte legate de problemele actuale care preocupă acum, la început de an școlar, organizațiile sindicale din învățămînt. Crearea celor mai bune condiții de muncă învățătorilor și profesorilor răspunde uneia din cele mai importante sarcini ale organizațiilor sindicale din școli. Ea trebuie să fie rezolvată cu cel mai înalt spirit de răspundere.

CONST. RĂDOI

Elevii din internatul școlii

Școala noastră — ne spune tovarășul inginer Ion Benga, directorul Grupului școlar tehnic al Ministerului Învățământului, numără circa 1300 de elevi, cuprinși în aproape 50 de clase. Din acești elevi 200 își petrec tot timpul alături de noi, căci sînt interni.

Precum se vede, este vorba de un număr destul de mare de tineri care locuiesc în internat.

Cum e și firesc, viața lor aici pune în fața conducerii școlii felurite probleme. Și nu ne gândim atît la cele administrativ-gospodărești, cum ar fi hrana, cazarea, condițiile de studiu etc. — destul de importante, dar rezolvabile pe căi mai simple — cît mai ales la multiplele probleme de educație ce se cer puse la punct într-un colectiv atît de larg. Din discuția cu tovarășii din conducerea școlii am înțeles, bunăoară, că îi preocupă problema închegării colectivului de elevi interni, a dezvoltării unei opinii sănătoase în rîndul lor, a cultivării celor mai alese trăsături morale la fiecare din ei. Prin urmare, se pune problema exercitării unei influențe largi și în același timp puternice. Să nu uităm că aici e vorba de a-i înlocui pe părinți, de a ține loc influenței pe care ar fi exercitat-o familia asupra fiecărui elev în parte. Ba mai mult, se pune problema ca familia să fie întrecută în ce privește calitatea și intensitatea efectului acestei influențe.

Prin ce mijloace se pot realiza toate acestea? — Iată ce îi preocupă pe profesorii și educatorii școlii chiar din această perioadă a începutului de muncă.

Deosebit interes manifestă educatorii din această școală pentru ocuparea timpului liber al elevilor interni, a timpului pe care îl

au la dispoziție după ce au ieșit de la meditații: Se vede în această unitate grija pentru timpul liber al copiilor, pentru ca ei să nu se plictisească atunci cînd sînt „acasă”. Să-și petreacă în mod plăcut orele de recreare și, neapărat, cît mai cu folos. Pe această linie se înscriu prevederile cuprinse în planul de muncă al educatorilor — vizionări în colectiv de filme și spectacole, vizitarea unor muzee cum ar fi Muzeul de Istorie a P.M.R., Muzeul de istorie naturală „Gr. Antipa” etc., audierea și vizionarea programelor pentru tineret de la radio și de la televizor, antrenamente sportive, activități voluntare pentru înfrumusețarea curții școlii, activități de folos obștească etc. Există posibilități ca toate acestea să se realizeze, căci școala dispune de o bază materială bună — terenuri de sport și echipamentul necesar practicării celor mai variate discipline sportive, sală de festivități, aparate de proiecție cinematografică (în afară de filmele aduse în școală vor fi vizionate și unele din oraș), radio și stație de amplificare, televizor, o bibliotecă cuprinzînd peste 20 000 de volume etc.

Activitățile în care sînt atrași îi interesează mult pe elevii interni, fiind îndeplinite de ei cu bucurie. Iată, de pildă, antrena-

rea elevilor la amenajarea curții și a terenurilor sportive. Din cele ce am aflat, ne-am dat seama că școala urmărește prin aceasta îndeosebi creșterea elevilor ca buni gospodari, care să iubească frumosul și ordinea.

Ne-am uitat la terenurile de sport ale școlii. Sînt întreținute după toate „regulile artei”. Ne-am uitat și la elevii, care nu au intrat pe teren decît echipați regulamentar și am înțeles că avem în fața noastră, în adevăr, niște buni gospodari, cu dragoste pentru colectivul din care fac parte. doritori să-și vadă școala cît mai frumoasă „casa” cît mai plăcută.

În planul de muncă cu elevii din internat este prevăzută și vizionarea unui mare număr de filme. Rămîne numai ca în alegerea spectacolelor cinematografice sau de teatru să se procedeze cu mult discernămint. Nici vizionarea de spectacole nu trebuie să însemne un scop în sine, să răspundă doar grijii de a avea realizat un nou punct din planul de muncă, ci un mijloc puternic de influențare a elevilor. Ce vor vedea tinerii, ce efect vor avea asupra lor spectacolele la care îi ducem, cît ne vor ajuta ele în munca educativă? — Iată întrebări, mai bine zis criterii după care trebuie să ne ghidăm atunci cînd alegem filmele și piesele de teatru pe care le vor vedea elevii. Spectacolele au o mare putere de influențare asupra tineretului, iar educatorul trebuie să se oprească la acelea care merg cel mai sigur la țintă, care sînt cele mai potrivite cu vîrsta elevilor, cu scopurile urmărite de școală. Același lucru și în ceea ce privește alegerea celorlalte feluri de activități educativ-recreative.

Desigur, intenția școlii de a cere și părerea tinerilor, în special a organizației U.T.M. în ceea ce privește îmbogățirea acțiunilor întreprinse cu elevii interni este

cît se poate de bună. În felul acestei activități vor fi mai aproape de gusturile elevilor, mai tinerești. Este bună și preocuparea pentru a spori varietatea acestor activități. Bunăoară, s-ar putea găsi forme noi de stimulare a gustului pentru citit. Doar cîte exercită influențe binefăcătoare atît în ce privește instrucția cît și educația cititorilor. Ar fi cu deosebire gustate activitățile de genul jocurilor literare, al concursurilor, al jocurilor ghicitoare pe teme literare, al discuțiilor în jurul eroilor preferați sau poate chiar numai al unor fapte sau atitudini semnificative relatate în cărți. Tot astfel, mergînd pe linia educării comuniste a elevilor s-ar putea intensifica preocupările pentru educarea lor estetică și morală prin acordarea unei atenții sporite audierii concertelor ce au loc în sălile de concert ale orașului (unele din ele destinate — precum știm — chiar elevilor de școală) vizitării expozițiilor de artă etc. De asemenea, școlarii pot fi mai mult atrași și pentru ornamentarea cu gust a dormitoarelor lor, care la ora actuală sînt cam cenușii, au o atmosferă rece și prea puțin primitivă. Alături de toate acestea, jocurile și întrecerile pe teme de artă plastică și muzicală vor canaliza preocupările tinerilor din internat spre lucruri frumoase, de natură să-i înalțe sufletește, să le îmbogățească pregătirea intelectuală.

Dar cîte nu se pot face pentru ca elevii din internat să se simtă bine, să-și petreacă timpul liber cît mai variat și mai plin de folos pentru formația lor intelectuală și morală?

Internatul și școala dispun de forțe pedagogice bine pregătite, capabile să îmbogățească mult conținutul muncii cu elevii interni, pentru a face ca influența educativă să pătrundă cît mai adînc în rîndul zecilor de tineri care trăiesc în internat.

I. PETRESCU

Prieteni ai cărții

CALM în munca pedagogică

Usa se trîntește de perete ca deschisă de furtună și în cancelarie intră valvîrtej profesorul de chimie, împingînd înainte un elev roșu ca macul.

— Politim — spune profesorul — parcă adresîndu-se cuiva anume — poți să-ți fii lecția liniștit? Uite un model de cumîntenie! Treci aici, să-l chem pe tovarășul director!

Privirile se îndreaptă spre elevul care, parcă spre a se feri de ele, s-a retras într-un colț, neîdăzînd să scoată o vorbă.

— Dar ce s-a întimplat? Ce-ai făcut? — se apropie de el o tînră profesoară.

Școlarul tace, cu capul în piept, învîrtînd fără încetare un nasture de la haină.

Sosește directorul.

— Acesta este — apasă nervos pe fiecare cuvînt profesorul de chimie. Nici n-am terminat lecția și dumnealui a și început să se învîrtească în bancă, să-și strîngă lucrurile, să se pregătească de plecare. Mereu face așa și este imposibil să înțeleagă că trebuie să aibă răbdare pînă ies eu din clasă.

— Dar, să vezi! — încearcă o scuză elevul.

— Ce? Mai încerci să și vorbești? — se enervează mai rău profesorul. Nu înțelegi o dată că trebuie să te înceadrez în disciplina școlară? Obraznici mai sîntești! — tună și fulgeră el.

Cei prezenți în cancelarie se uită, jenați, spre grupul în care profesorul de chimie vociferază, se agită enervat la culme.

Directorul îl trimite pe elev în clasă. Oricum, nu e bine să asiste la o scenă în care profesorul nu-și mai stăpînește de loc enervarea.

— Ia uite — își zice copilul, ajuns pe culoar. Și ne mai spune nouă să discutăm pe un ton poli-

ticos! Dar el poate striga pînă răscolește toată clasa, toată cancelaria?

*

— Să recapitulăm, aplicînd cele ce v-am explicat astăzi. Andreescu, treci la tablă și scrie fraza pe care ți-o dictez. Așa. Acum subliniază toate numele care arată acțiuni.

Elevul subliniază mai ales verbe.

— Bine, Andreescu, toată clasa a dovedit că a înțeles cele ce v-am explicat, numai tu nu. Și știu de ce: pentru că n-ai fost atent. Tot timpul te uitai pe te-reastră. Neatențute!

Andreescu tace. Nu însă și profesorul. Acesta vorbește, amenință, trîntește o carte pe catedră. Elevii încep să loșnească în bănci, să șoptească între ei. Acum, din cauza dezordinii care a cuprins clasa, profesorul își pierde orice control. Parcă nu mai știe de sine. Pînă la urmă, pentru a pune capăt incidentului — care de altfel a luat un timp prețios din oră — îl dă pe Andreescu pe ușă afară.

— Oare alîndu-se pe sală Andreescu va putea fi mai atent la lecție? — gîndesc, pe bun dreptate, elevii.

*

Calm în munca pedagogică, iată o cerință în general respectată de către învățători și profesori. Excepțiile rare, de felul celor amintite mai sus, vin să întărească convingerea tuturor celor ce lucrează în școli că lipsa de calm în raporturile noastre cu elevii ne subminează autoritatea și, bine înțeles, știrbesc din respectul și prețuirea de care trebuie să se bucure orice pedagog în rîndul elevilor.

A. C.

faptul cotidian

Pentru ca frumosul să pătrundă în viața elevilor

O scrisoare ce ne-a sosit nu demult se oprește îndelung la grija manifestată de cadrele didactice de la Școala generală de 8 ani din comuna Surduc, raionul Zalău, pentru cultivarea simțului frumosului în rîndul elevilor. Nu întimplător secția de învățămînt și-a ales tocmai această școală ca loc pentru schimbul de experiență ce s-a desfășurat între directorii din raion pe tema educației estetice a celor mici. Într-adevăr, aici frumosul a pătruns în viața elevilor. Totul în jurul arată prețuirea lui: un local de școală îngrijit, clasele împodobite cu gust. Florile și verdețea, elemente de preț ale frumosului, sînt nelipsite.

De curînd, colectivul pedagogic și de elevi al școlii a hotărît să se ia la întrecere cu celelalte școli din raion, în legătură cu întreținerea localului și în general în legătură cu păstrarea avutului școlii. Este lesne de înțeles că acest lucru implică și numeroase laturi ale esteticii — căci, desigur, mobilierul cel mai bine întreținut, clasele cele mai curate, curțile cele mai îngrijite vor avea șansa să devină și cele mai frumoase. Ca să nu mai vorbim de măsurile ce se propun a se lua pentru ca frumosul să fie mai evident în fiecare școală din raion: clasele cît mai cu gust împodobite, curțile cît mai frumoși rînduite.

Educarea elevilor în spiritul dragostei pentru frumos este o preocupare firească a pedagogilor din școlile noastre. Doar frumosul face parte din însăși viața noastră, iar prețuirea lui este o caracteristică a omului nou. Cei ce educă tînăra generație în spirit comunist știu că a datoria să-i ajute pe copii să descopere și să vadă frumosul, să îl înțeleagă, să facă așa ca el să intre în viața și preocupările fiecăruia. Este tocmai ceea ce au înțeles atît de bine învățătorii și profesorii de la Școala generală de 8 ani din comuna Surduc, raionul Zalău, care privesc cu toată atenția problemele educației estetice a celor mici.

BIBLIOTECA

centrală pedagogică

Dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățământului în țara noastră a impus organizarea unei documentări și informări pedagogice corespunzătoare, care să asigure cercetătorilor și cadrelor didactice o literatură de specialitate bogată și la zi, din țara noastră și de peste hotare.

Încă de la înființarea sa, Biblioteca centrală pedagogică, îndrumată de Institutul de științe pedagogice, s-a străduit să răspundă acestor cerințe, orientându-se întreaga sa activitate în scopul colecționării, sistematizării și difuzării unei documentații variate. Biblioteca dispune azi de un fond bogat de publicații însumând un număr de 150 000 volume de cărți și 24 000 volume periodice, în care se includ lucrări de pedagogie, de istorie a învățământului și a gândirii pedagogice românești și străine, ca și tratate, cursuri și manuale de bază pentru disciplinele predate în învățământul de toate gradele. Aceste lucrări sunt puse la dispoziția tuturor celor care vor să le cerceteze, în sălile de lectură și prin împrumut.

Pentru orientarea cititorilor în cunoașterea variatelor colecții de publicații, colectivul Bibliotecii a întocmit cataloage alfabetic, sistematice și topografice, pentru cărți și reviste, un catalog al programelor și manualelor școlare, precum și un fișier analitic al presei pedagogice românești și străine — instrument bibliografic unic în țara noastră, în care sunt introduse zilnic sute de fișe privind cele mai importante studii și articole de specialitate. Biblioteca sprijină activitatea pedagogilor și prin informații orale și scrise referitoare la cele mai actuale probleme ale procesului instructiv-educativ, răspunzând astfel numeroaselor solicitări ale organelor de învățământ, ale școlilor, ale învățătorilor și profesorilor din București și din întreaga țară. Acestea li se pun la dispoziție bibliografii, rezumate, traduceri, planuri de lecții și referate etc., pe care serviciul de documentare-bibliografie al bibliotecii se străduiește să le redacteze cu promptitudine și competență. Au fost întocmite de pildă bibliografii privitoare la formarea cadrelor de economiști pentru producție, la modul cum ajută învățământul ideologic la îmbunătățirea predării literaturii, la cultivarea patriotismului socialist prin predarea operelor literare care evocă trecutul de luptă al poporului, la metodică predării agriculturii, la formarea deprinderilor de muncă independentă în cadrul lucrărilor de laborator, la metodică lecțiilor de expunere-compunere la clasa I, la educația extrascolară a elevilor, la caracterul de sistem al muncii educative în școala de cultură generală etc.

Pe lângă bibliografiile întocmite la cerere, au fost elaborate unele lucrări bibliografice de amploare, aflate în prezent în curs de tipărire cum sînt: Bibliografia pedagogică din R.P.R. pe anii 1948—1960 și 1961—1962, sau bibliografiile analitice, care prezintă toate cărțile, studiile și articolele de specialitate publicate în țara noastră în perioada respectivă. Menționăm că în afară de acestea, biblioteca pune la dispoziție cercetătorilor și cadrelor didactice un bogat portofoliu de lucrări bibliografice privind problemele majore ale învățământului de toate gradele.

În cadrul Bibliotecii activează în prezent un serviciu de relații cu cititorii, a cărui sarcină principală este de a asigura buna funcționare a sălilor de lectură și a sectorului de împrumut. Sălile de lectură stau la dispoziția cititorilor zilnic între orele 8 și 21. În cadrul lor lucrează un personal calificat, capabil să dea toate îndrumările cerute.

Împrumuturile de cărți se acordă tuturor cadrelor didactice din provincie pe baza unei adrese oficiale trimisă de conducerea școlii către sectorul de împrumuturi al bibliotecii. Activitatea acestui sector oferă învățătorilor și profesorilor din întreaga țară posibilitatea unui contact permanent cu ceea ce este nou în gândirea pedagogică, în procesul instructiv-educativ. În același timp, numeroși învățători și profesori de la orașe și Sate, înscriși la examenele pentru obținerea gradelor didactice sau la cursurile fără frecvență ale diferitelor facultăți, pot obține cu împrumut tratatele, cursurile și manualele de care au nevoie.

Din Maramureș, din Oltenia, din Banat, din Dobrogea — din toate colțurile țării, pe adresa bibliotecii sosesc zilnic cereri de împrumut care sînt rezolvate grabnic, coletele de cărți pornind spre locul de destinație în cel mult trei zile de la primirea adresei. În cursul anului 1962 s-au expedit 958 colete de cărți, solicitate de învățători și profesori din 314 școli. În acest an, în decurs de 9 luni — cu toate că Biblioteca a suspendat un timp împrumuturile, deoarece s-a mutat într-un local nou, ceea ce a presupus lungi și complexe lucrări de amenajare — numărul coletelor expediate s-a ridicat la 655, satisfăcându-se în felul acesta cererile primite de la învățători și profesori din 311 școli. Lucrările solicitate de aceștia dovedesc că preocupările oamenilor școlii ating un nivel tot mai înalt și se proiectează asupra unei arii tot mai largi de probleme. Personalului didactic al Școlii de 8 ani din Vicovul de Jos, raionul Rădăuți, spre exemplu, i s-au expedit, printre altele lucrări, „Fondul principal al limbii române” și cursul de introducere în lingvistică de acad. Al. Graur; profesorilor Școlii de 8 ani din Dridu, raionul Urziceni, li s-au trimis tratate de geometrie analitică și diferențială și tratatul de psihologie de sub redacția prof. K. A. Smirnov; profesorii Școlii de 8 ani din Gherăiești, raionul Roman, au primit lucrări de metodică a predării geografiei și istoriei; profesorilor Școlii de 8 ani din Băcălești, raionul Drăgă-

nești-Olt, li s-au pus la dispoziție tratate de pedagogie și istoria pedagogiei, iar profesorilor Școlii medii din Bozovici, regiunea Banat, un tratat de materialism dialectic.

Învățătorilor și profesorilor din Capitală li se eliberează permise de cititori, care le asigură acces liber la sectorul de împrumut.

La mai buna funcționare a bibliotecii contribuie mult faptul că ea dispune acum, prin grija Ministerului Învățământului, de un local propriu lângă grădina Cișmigiu, în str. Zalomit nr. 12, raionul 16 Februarie. Încăpător și confortabil, avînd o așezare centrală și deci accesibil tuturor categoriilor de cititori, noul local oferă condiții optime de studiu, punînd la dispoziția publicului trei săli spațioase de lectură și o sală de documentare științifică.

Avînd în vedere extinderea continuă a împrumutului de cărți atît în Capitală cît și în provincie, colectivul Bibliotecii centrale pedagogice se străduiește să îmbogățească necontenit fondul de publicații de care dispune și să perfecționeze mijloacele de organizare a acestuia, în așa fel încît să răspundă bine și la timp cererilor ce i se adresează.

A. LAUTERMAN
directorul Bibliotecii centrale pedagogice

C. URMA
șeful serviciului relații cu cititorii a Bibliotecii

În sala de lectură a Bibliotecii centrale pedagogice

Ce și cum cerem elevilor

(Urmare din pag. 1-a)

căutînd cu luminarea parcă prilejurile pentru a scădea notele.

Am constatat nu odată că totuși asemenea pretenții exagerate pot determina și ele o muncă încordată, căci elevii, în clasă, sînt numai ochi și urechi, iar acasă citesc și iar citesc ceea ce spune cartea, „tocesc”, pentru ca nu cumva a doua zi să nu fie la înălțimea exigențelor profesorului. Dar fac ei toate astea cu plăcere, cu interes, din pasiune? Nu, pentru că exigența exagerată, pretențiile absurde ale profesorului au ucis dragostea lor pentru atît de frumoasele probleme ale științei. În schimb, au alimentat din abundență frica față de profesor și de notă și numai aceasta îi împinge la o activitate febrilă (deși unii,

demoralizați de la început, se auto-declară corijenți și renunță la orice efort). Dar, frica nu este un sentiment care îl înalță pe om, care îi întărește simțămîntul demnității, al tăriei și capacității proprii, iar cei ce se bazează pe ea în educație, chiar dacă urmăresc un nivel mai înalt de cunoștințe, o disciplină fermă, pot fi dați primii ca exemplu al lipsei de respect față de om.

Atunci? Să atenuăm exigența, să scădem numărul cerințelor noastre față de elev? Nici vorbă! Căci să ne închipuim ce s-ar înfîmbla în acest caz:

— Te rog, Andrei, nu te supăra, fii bun și stai atent la lecție. Nu vezi ce mult muncim noi, cei din jur? De ce ne superi mereu și nu vrei să înțelegi că trebuie să parti-

cipi și tu la activitatea generală din clasă? — se înfrustează profesorul, adoptînd cel mai cald și mai blînd ton din lume.

— Dar mie nu-mi place matematica, se justifică Andrei, continuînd să stea jos în bancă și învîrtînd ceva în mîini. Ce vrei, doar intenționez să mă fac profesor de română...

— Totuși, la lecție trebuie să fii atent, chiar dacă nu-ți place obiectul meu. Te rog din suflet, înce-tează cu zbirniioarea aceea — intervine din nou profesorul.

Dar Andrei își vede de treabă. Și nu e de mirare, căci el simte că nu l se pretinde, ci l se propune: dacă vrei, fii atent. Cum să nu creadă el atunci că disciplina școlară e ceva ce se respectă numai dacă vrei, dacă profesorul se roagă

frumos de tine — și încă nici atunci?

Precum se vede, este în adevăr foarte important ce și cum le cerem copiilor pentru a nu-l îndepărta de școală, dar și pentru a-l mobiliza la o activitate serioasă, pentru a-l face să se simtă responsabil față de propria lor pregătire. Rețete, desigur, nu se pot da în realizarea acestei cerințe. Totuși, este pentru fiecare foarte limpede că exigența sănătoasă și neslabită, că intoleranța față de lipsuri — manifestate într-o manieră care să nu contrazică normele pedagogice moderne, să nu însemne lipsă de respect față de elev și de pregătire pedagogică a profesorului — sînt absolut necesare pentru succesul muncii noastre, pentru instruirea feminică și educarea comunistă a elevilor.

CORRESPONDENȚA

În „poșta săptămîinii, numeroase scrisori vorbesc despre realizările pe care învățămîntul a și început să le dobîndească în scurțul răstimp care a trecut de la deschiderea anului școlar. Iată cîteva dintre ele:

Recent s-a dat în folosință în comuna Hălmăgel, raionul Gurahonț, comună situată la poalele munților Apusenii, o nouă școală de 8 ani. Școala a fost construită în timp record prin contribuția voluntară a cetățenilor și cu ajutorul statului. La ridicarea ei și-au adus aportul și pedagogii din comună. Noul local de școală are patru săli de clasă, laborator, cancelarie, o cameră pentru activitatea pionierească. Sălile de clasă au fost înzestrate cu mobilier nou.

Se proiectează și construcția unui internat școlar, care să găzduiască elevii din satele ce țin de comuna: Luncoșoara, Sirbi, Tirnăvița.

O. TURUC
Hălmăgel

Elevii din raionul Galați sînt antrenați în această perioadă de către profesorii lor într-o serie de acțiuni patriotice. Sub conducerea pedagogilor, elevii participă cu entuziasm la stringerea plantelor medicinale, la colectarea fierului vechi sau la recoltatul legumelor de pe terenurile gospodăriilor agricole colective. Bunăoară, colectivul didactic și elevii Școlii de 8 ani nr. 1 din cartierul Bădălau al orașului Galați au participat de curînd la recoltatul roșiilor în gospodăria agricolă colectivă din apropierea orașu-

lui. Pe lângă faptul că au ajutat colectivizilor, elevii au avut posibilitatea să-și însușească în timpul cit au lucrat în gospodărie, o serie de cunoștințe și deprinderi practice deosebit de folositoare.

C. UNGUREANU
Galați

Bazîndu-se pe experiența anilor trecuți, încă de la începutul acestui an de învățămînt comisia metodică a educatorilor de la Casa de copii „Olga Bancic” din Lugoj s-a preocupat de întocmirea unui plan de activitate care să prevadă o serie de acțiuni menite să contribuie larg la educarea comunistă a elevilor.

Una din problemele care stau în centrul atenției lor este educarea elevilor prin muncă. În acest sens se acordă o mare atenție antrenării acestora în activități practice, urmîndu-se totodată îndeaproape rezultatele pe care le obțin.

De asemenea, colectivul de educatori urmărește să dezvolte dragostea și interesul elevilor pentru lectură, organizînd simpozioane, medalioane literare, recenzii etc.

ANA MELERU
Lugoj

BIBLIOGRAFIE

A apărut REVISTA DE PEDAGOGIE nr. 9, septembrie, 1963

În sumar:

* * * Sarcini de seamă în noul an școlar.

STUDII ȘI CERCETĂRI

Andrei Dancsuly: Probleme ale formării opiniei publice a elevilor.

Paul Popescu-Neveanu, P. Constantin-Stoleru, T. Ghimpu, M. Zlate: Analiza psihologică a dificultăților tipice întîmpinate de elevii în însușirea unor obiecte de învățămînt.

Vasile Bunescu și Margareta Bontas: Cercetări privind instruirea practică a elevilor din școlile profesionale.

Ștefania D. Alexandrescu: Procedee noi în educația muzicală a copilului preșcolar — jocurile-exerciții.

Mioara Cimpoieș: Locul lui Simion Bărnuțiu în pedagogia noastră.

CONSULTAȚII-DISCUȚII

Oscar Roșeanu: Rolul chimiei în lărgirea școlii de viață, de practică.

Simion Bărbulescu: Aspecte metodologice ale lecției de limbă și literatură în învățămîntul profesional.

Alexandru Filipovici și Mihai Sandu: Unele concluzii cu privire la specificul muncii metodice desfășurate în condițiile predării pe obiecte la clasele I—IV de către mai mulți profesori.

CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

Anton Vasilescu: „Excursia școlară”. Eugen Novicov: „Munca dirigintului în școala serală”.